

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și străinătate:
Pe un an . . . 40.— franci
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACTIA
și **ADMINISTRAȚIA**
Strada Zrinyi N-rul 1/a
INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.

Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrisele nu se in-
napoiază

ROMÂNUL

Chestiile economice.

(Articol din afară).

Pentru cei cari au urmărit cu atenție declarațiile făcute de contele Tisza în chestia tratativelor urmate cu comitetul partidului nostru național, desigur a fost o surpriză scurtimea și felul mașter cum Măria Sa a tratat întreg complexul chestiilor economice, cu excepțiunea colonizărilor, asupra cărora a ținut să fie mai explicit, dar și atunci nu pentru a lămurii situațiunea în ce ne privește pe noi, ci pentru a-și apăra punctul de vedere față de atacurile contelui Apponyi. Avem doar atâtă lipsuri, avem atâtă rane sângerânde, — încât procedura premierului de a arunca numai o privire fugitivă, a se apropia numai cu o netezire binevoitoare, departe de a trezi speranțe pentru un viitor mai bun, mai curând și trezit bănuiele.

Comitetul — a recunoscut aceasta însuși contele Tisza — a dat cea mai mare importanță precizării punctului său de vedere în chestiile economice, — și aceasta nu e decât foarte firesc pentru toți cari își dau seama că situația noastră, sărăcia noastră proverbială a fost și e izvorul tuturor neajunsurilor. Acest calcai al lui Achilles li-e cunoscut foarte bine dușmanilor noștri, — și în consecvență a și fost vizat de întregă alcătuirea legislativă în timpul din urmă, îndeosebi: congrua preoțască, întregirea salarelor învățătoresți și profesoriale, reforma electorală. Intre astfel de împrejurări, cunoscând deplin situația, era imposibilitate ca comitetul să nu dea cea mai mare importanță chestiilor economice, căutând să obțină și să asigure sprijinul gu-

vernului îndeosebi pe seama plugarilor noștri, cari în cei doi ani din urmă au ajuns într-o situațiune din cele mai grele. E deci mai mult decât surprinzătoare atitudinea contelui Tisza, când se achită cu câteva cuvinte și se arată oarecum mirat, că comitetul insistă așa de mult asupra acestor chestiuni, când — după părerea și experiențele de până acum ale Măriei Sale — în trecut ca și în prezent Românii și în genere naționalitățile (și cea maghiară) s'au bucurat de toate favorurile acordate de stat; acestea s'au dat și se vor da fără deosebire de naționalitate, acolo unde se simte mai mult lipsa.

Nu sunt în situația de a cunoaște în amănunte propunerile făcute de comitet, cunosc însă răspunsul contelui Tisza, din care, — pe baza experiențelor de până acum și a situației actuale — voi încerca să arăt, ce perspectivă ni se deschide pentru viitor și ce valoare ar fi avut promisiunile premierului, pentru cazul că tratativele s'ar fi încheiat cu „pacea” mult dorită.

Las să urmeze cuvânt de cuvânt pasajul din vorbirea primului ministru ținută în ziua de 21 Februarie a. c. în cameră, — făcând sublinierile necesare pentru espunerile de mai târziu.

On. Cameră! Grupa a treia a chestiunilor o formează chestiunile economice asupra cărora mai puțin, au putut fi divergente de păreri.

Bărbații de încredere ai partidului național român pun deosebit pond pe astfel de chestiuni, cari de sine se înțeleg, — și cari au ajuns în acest proces verbal numai din acest motiv. (Cetește): Guvernul se va nizu să promoveze cu toate mijloacele ce-i stau la dispoziție înaintarea și fericirea economică a cetățenilor cu buze românești; emisariatele economice și alte instituțiuni ale statului cu menirea de a servi des-

voltarea economică îmbrățișează și interesele economice ale Românilor. Intreprinderile economice și industriale ale cetățenilor cu buze românești încă se împărtășesc de sprijinul și ajutorul statului, și cu deosebire se extinde și asupra Românilor acea acțiune a statului, care are de țintă îmbunătățirea situației micilor proprietari. (Aprobări). Așa de pildă: prelegeri populare cu conținut economic se țin și în limba română; în ce privește înființarea de ferme model, regularea pășunilor, promovarea cultivei vitelor, administrarea pădurilor, — Români au parte de acelaș tratament ca și economii maghiari”. (Aprobări).

De sine se înțelege și azi se întâmplă astfel; doar activitatea intenzivă a statului în legătură cu ajutorarea locuitorilor din părțile muntoase (hegyvidéki akció) se desfășoară în primul rând în ținuturile locuite de nemaghiari. (Aprobări).

Am discutat după aceea asupra unei chestiuni la aparență gingașe, asupra chestiunii colonizărilor. În chestia aceasta declar, că acțiunea de colonizare a statului și a întreprinderilor sprijinite de stat n'are caracter agresiv, are de scop numai să contrabalanseze procesul prin care s'ar schimba raporturile de proprietate în defavorul maghiarimei. (Aprobări). Nici când nu am voit altceva, nici de prezent nu voim altceva, decât ca proprietățile maghiare ajunse la vânzare, în marginile posibilității să rămână în mână maghiară, și astfel raporturile de proprietate să nu se schimbe în defavorul nostru. (Aprobări).

Lucru firesc, în practică nici ținta aceasta n'o putem ajunge, abia ne apropiem de ea. Acesta e un mijloc de apărare, care n'are nici o tendință agresivă, față de nimeni, — și care nu-i permis să tulbure bunele relații, ce trebuie să fie între Români și Maghiari. (Aprobări). În aceste cadre și pentru viitor guvernul și-a păstrat mână liberă pentru continuarea acțiunii de colonizare. (Aprobări).

Acestea sunt declarațiile contelui Tisza. Să le analizăm acum în ordinea importanței lor, în cadrele înguste ale unor articole de ziar.

Stoia Căprarul.

— Fragment din „Domnul Notar”. —

ACTUL I, SCENA XII.

Ana, Lina, Niculae Borza.

Ana: Bună seara, tată...

Borza: Bună vă fie inima, fetelor... Harnice, micice? Acasă-i?

Ana: Trebuie să vie. Poftim, tată.

Borza: M'a chemat.

Lina: Șezi, bade Niculaie... (ii întinde un scaun.)

Ana: Șezi, tată.

Borza: Nu m-aș fi mișcat de-acasă... Sunt primit. Primăvara dor încheieturile.

Lina: N'ai mai fost pe la noi...

Borza: Pe la voi.

Lina: Pe la cântălerie.

Borza: Ce să viu, tu fată. Tot omu' cu cocioaba... Așa-i rânduiala... — Ce vrea cu mine? Mi-a spus vorbă cu Mitruț să viu...

Ana: Spunea... Nu știu. Poftim un păhar de țes, (toarnă.)

Borza: Sufletu-i slobod...

Ana: Vii de acasă!

Borza: Nu. Am fost dus... Acum am nimerit... Mă zic: sufletu-i slobod... Nimeni nu poate să stăpânească...

Ana: Unde-ai fost?

Borza: A murit Stoia căprarul. Am fost să-l văd.

Lina: Stoia?

Ana: A murit?

Borza: Murit.

Ana: Beteșug?

Borza: Nici un beteșug. Bătrânețele... Optzeci și doi de ani... (se așează.)

Lina: Săracu'!

Borza: Lasă, fată... Nici o supărare... Și-a făcut rostul... Plinirea vremii, — cum spune la carte. I s'a stins jarul din pipă... Și a închis ochii... gata!... (Bea. Ana îi toarnă din nou.)

Ana: Suflet ușor la Dumnezeu...

Lina: Om glumeț... păcat, zău...

Borza: Ce păcat? Om sărac, tu copilă, em necăjit... E-hei, draga badei... (bea) Moartea pe seama omului sărac nu vine cu coasa... El ia cu moale. Il oblojește 'n țol. Culcă-te bine și tu odată om de omenie... Pune capul pe perină de mătase... Așa-l ia...

Ana: Glumești și dumneata...

Lina: Bade Niculaie...

Borza: Ba nu. Il aud ca acum pe Stoia: „Suntem săraci, Niculaie, noi mâncăm de cap trei ferdele de pământ pe an... Știi așa ne vine 'n țărîță. N'avem sătă deasă la casă. La mine își aprinde sărăcia pipa, când apucă în sat...” S'avea două medălii dela împăratu'... Vorba lui: „Am doi bani dela împăratu', da' banii ăștia nu umblă...”

Lina: De ce avea medălii?

Ana: Din cătane...

Borza: Din cătane... Doisprezece ani la Italia pe vremea verbuncului...

Ana: Tată...

Borza: Ce-i?

Ana: Știi când s'a întors el... O spuneai dumneata... cum vine?...

Borza: Poveste veche, draga tatii... A trecut vremea poveștilor... Nevastă bătrână... doamnă.

Ana: E... trențele astea...

Lina: Spune, bade Niculaie, uit'te, mă rog eu...

Borza: Mă copii, mă...

Ana: Tată...

Borza: Mă copii, mă, cum mă topesc eu... mă!... (Bea.)

Ana: Lasă, tată...

Lina: Lasă, bade...

Borza: Nu calc aici de doi ani și când colo... dau peste voi și încep la povești... Ar trebui altfel... altfel... da' știe Dumnezeu, când vă văd așa două fete curate, par'că se pune înaintea mea un păienjenis și nu mai știu ce-i dincolo de el...

Ana: Sângele apă nu se face...

Lina: Tot o rădăcină, bade Niculaie...

Borza: Pe semne fiindcă nu mai am pe nime... Spița de pe urmă din neamul Borzeștilor... Mă plimb așa printre zidurile mele acolo în Gruiu... N'ați mai fost pe la mine... prin hambarele goale... s'a cuibărit șorecăria... cântă

Când voim să fixăm normele, de cari trebuie să fie condusă politica noastră de proprietate, ni se impune ca o datorie să avem în vedere următoarele:

Am fost și suntem în majoritate covârșitoare, un popor de economi. Spuza de cărturari, puținii industriași și negustori ce-i avem, sunt toți fii de țărani, avem cele mai strânse legături firești cu el; țărănul e țărâna noastră și nădejdea noastră. Avem o natalitate înfloritoare, suntem doriți și vrednici de-o situație mai bună, pentru aceasta ne luptăm din toate puterile și cu toate mijloacele iertate de lege. Popor sărac cu înclinări distincte pentru economie fiind, e firesc ca sporul de oameni ce-l avem, să-și caute asigurarea existenței, a pâinei de toate zilele, în primul rând în lucrarea pământului. — În cursul vremurilor moșia puțină moștenită dela părinți s'a fărâmițat tot mai mult, nu ne mai poate asigura pâinea de toate zilele.

Așa s'a întâmplat și se întâmplă și azi, că țărâna noastră se aruncă cu lăcomia lupului asupra unui cot de pământ și ofere prețuri de dreptul nebunesc pentru a putea pune mâna pe el. Pentru țărânul nostru cucerirea de pământ e chestie de existență, el nu face politică împotriva maghiarilor, nu-și bate capul cu proporția proprietăților, ci-și asigură traiul lui și al urmașilor săi.

Acolo unde țărânul nostru nu-și poate mulțumi trebuința aceasta, îi rămân două cărări deschise: calea Americii, ori a României, sau punerea brațelor sale în slujba proprietarului mare. Nici rezolvirea primă, nici a doua nu poate mulțumi deplin pe-un popor conștient. Singura rezolvire deplin satisfăcătoare e cucerirea de proprietăți.

Conducătorii poporului românesc din această țară, nu pot să cunoască altă politică de proprietate, decât aceea care promovează cucerirea de pământ pe seama țărânelor noastre. E o datorie primordială aceasta, pe care dacă n'ar îndeplini-o, ar da dovadă de neînțelegere a cerințelor și de lipsă a cunoștinței adevăratei situațiuni, — și ar avea ca urmare pierderea încrederii maselor poporului.

Fiind cucerirea de pământ o chestie de existență a poporului românesc, un guvern cu adevărat drept și ocrotitor al tuturor popoarelor deopotrivă, ar trebui să dea mână de

ajutor întru rezolvirea acestei chestiuni. Despre asta însă nici vorbă, ba din contră.

Contele Tisza crede a se fi achitat de orice îndatorire față de noi, ba a fi chiar generos, și când declară, că politica de proprietate a guvernului n'are caracter agresiv. Cu alte cuvinte, folosindu-ne de o pilduire în termeni vulgari: *contele Tisza crede că ne acordă un deosebit favor, când nu ne dă în cap, ci ne lasă numai să murim de foame.* Nu ne espropiază, nu ne ia puținele moșii, ce le avem, ci ne face imposibilă cucerirea de alte moșii, pentru a ne flămânzi, a ne pune bățul pribegiei în mână, sau, în cazul cel mai bun, a lăsa muncitori proprietarului mare.

Politica de proprietate a guvernului în fruntea căruia stă Tisza e dușmănoasă nouă; ea are de scop stavilirea dezvoltării noastre ca popor. Printr-o astfel de politică nicicând nu va putea apropia popoarele acestei țări, nu-și va câștiga încrederea maselor, dimpotrivă în orice clipă se va vedea față în față cu un popor de 3 și jum. milioane, care cu energia și îndărătnicia unui popor tânăr și viguros își va apăra drepturile și-și va asigura condițiile de dezvoltare. Banca „Altruista” înființată la îndemnul cercurilor arhișovine, sprijinită cu zeci de milioane din visteria statului, cu menirea de a cumpăra moșiile nemșilor, a le parcela Maghiarilor, a le coloniza exclusiv prin Maghiari sau a le lucra prin obștiile sătești maghiare, ce s'ar alcătui acolo, — este și va rămânea o instituție odioasă; activitatea ei va fi o crimă în ochii tuturor celor care sunt conștienți, că o conviețuire pacinică se va inaugura numai atunci, când egala îndreptărire a naționalităților, în cea mai largă concepție va fi nu o frază binesunătoare, ci o realitate simțită de toate popoarele acestei țări.

Triar.

Din Bucovina.

— Două ziare noi. —

8 Martie 1914.

În vremea când se discutau auspiciile unui ziar cultural, neapartinând nici unuia din cele două partide existente din Bucovina și nesprrijinind decât o singură politică, una intransigent românească, național-democrată, ziar, care avea să fie scos și condus de o grupare de persoane din toate stările intelectuale, tocmai în vremea aceasta au apărut două ziare noi în Bucovina.

Despre „Gazeta română” din Gura-Humorului, care cuprinde o parte din programa ziarului ce avea să apară și, care totuși poate va apărea, la caz de nevoie, sub îngrijirea unui grup de oameni tineri, a fost aci vorba în ziarul acesta.

Mai mult decât atât însă, cât am cetit în „Românul” nu știu și nu pot spune despre noul ziar, deoarece, deși l'am cerut, nu l'am putut căpăta până acum. În ori și ce caz, apariția unui nou organ românesc de publicitate, având o programă bună și românească, nu poate strica. Discutând, cu demnitate, și criticând, cu dreptate și iarăș cu demnitate, se alege așurul curat al adevărului și al progresului.

Și, dacă „Gazeta română” va urma să facă ceea ce avea să facă ziarul pus la cale de grupul celor câțiva tineri, va fi bine, și aceștia și s'ar putea alătura, pe încetul, ca tovarăși de credință și de luptă, iar, dacă s'ar adevăra că urmărește alte scopuri sau nu va avea nota răspicată și avântată românească și democratică, pe care o cer împrejurările de acum din Bucovina, atunci ziarul proiectat va apărea negreșit.

Tot în acest timp a apărut și un alt ziar, internațional, scos de învățători, în limba germană, cu numele „Schulglocke”. Dacă ar fi un simplu ziar german de partid, ca toate celelalte ziare germane sau unul evreo-german, cum sunt atâtea ziare cosmopolite de reclamă și de șantaj, nu i-am da nici o atențiune. Față de „Schulglocke” nu putem fi însă nepăsători, dintr'un singur motiv: ea e menită să atragă și învățătorimea română în apele internaționalismului cosmopolit, făcându-i educația în limba germană și instrăinându-o pe încetul, ca pe vremuri de toate problemele românești. Punctele cardinale din programa acestui ciudat ziar sunt: *îmbunătățirea salariilor învățătoresți și anticlericalismul.*

Clericalismul și anticlericalismul sunt principii politice străine de sufletul românesc. La Români, după cum a scris odată, undeva, însuși d. Chisano-vici, dacă nu greșesc într'un număr din „Wahrheit” de prin anul 1908 sau 1909, nu există un pronunțat antagonism politic sau de altă natură între biserică și poporeni. Or fi fost ele, nu-i vorbă, divergente și disonante temporale, și la Români, între clerici și mireni, dar n'au fost niciodată atât de puternice, încât să poată da naștere unor grupări și lupte politice pentru apărarea reciprocă a intereselor jignite.

Noi cei din Bucovina, — înțeleg Români, — avem alte griji și alte nevoi; noi am făcut parte până acum o sută și câțiva de ani din Moldova, care a fost un stat cu alte aspirațiuni și cu alte principii politice; noi avem o cultură românească și tradițiuni românești, noi avem alte strădănuiri, cu totul deosebite de ale poporului german și a învățătorilor germani și germanizatori din Bucovina; noi avem un ideal cultural de isbândit și nu avem vreme de pierdut cu probleme străine neamului nostru.

Și, dacă vor și fi, în multe locuri, în Bucovina, neînțelegeri între învățător și preot, purcezend din

greerușii în cămară; cum calc așa poc-poc, troznește podina, câte-o grindă scârț... tuști sare-o nevăstuică...

Ana: Vai, tată...

Borza: Și-atunci iau ciastovul... Miluește-mă, Dumnezeule după mare mila Ta... până se întunecă... Stau așa la vatră... par'că-i simt pe toți dinainte vreme... pe tata... pe moșu'... pe Costache Borza spânzurat de Unguri la patruzeci și opt în Coasta Furcilor... (Bea) Eh...

Ana: Prea ești singur, tată...

Lina: Jelea, dragă, jelea.

Borza: Nu-i nimic, copii. S'abate gândul tulbură câte-odată peste mințea omului și vâjăie așa întunecat, știi ca huhurezul peste biserică din deal, da' trece... Numai bătrânețele nu trec... Haideti încoace, la moșu'... na... la moșu'... așa... unde-s furcile?...

Lina: Aduc eu din căsuță. (Iese și revine cu două furci).

Ana: Așa-i, că spui?...

Borza: Bine... mai aproape... Voi toarceți, eu spui... Eu-s Stoia căpraru, voi fete în șezătoare... Așa... (Ana și Lina se așează pe scaunele și torc. Borza pe lavită începe povestea.)

Lina: Un tăciune și-un cărbune...

Borza: Se făcea că eram căpraru la a șasă-

lea companie în Mailand, după bătălia dela Solferino... Și era o jale mare, că ne bătuse Teleanu de ieșise cântecul:

„La Solferino devala,
Merge-un ghinărar călare
Și strigă în gura mare:
Împărate, împărate,
Pune pace, nu te bate,
Că-ți pierzi cătanele toate...”

Lina: „Împărate, împărate, pune pace, nu te bate...”

Borza: Și așa s'a pus pace la Vilafranca... și s'a făcut ablazân, că adică plecăm acasă... Acolo este o biserică mare la Mailand... are povestea ei. O sută de ani a ținut ridicarea zidurilor... știi se tot surpa... pân' a făcut meșteru' târg cu dracu'... Și l-a prosti pe dracu', că zicea că face crâșmă, nu biserică... Mamom'u l-a ajutat, vezi, ca să încurce lumea... când la urmă, ce să vezi? Se pomenește cu crucea în vârful turnului... Dracu'... atunci a sărit, mă vere, și când ia-pus mâna în ceafă l-a despoiat de piele, l-a încremenit așa în piatră și s'o dus, știi de cruce... Așa stă până n ziua de astăzi acolo meșteru'...

Lina: Săracu'...

Ana (își face cruce): Ducă-se pe pustii...

Borza (bea): Și ne-am dus acolo în slujba papistăsească și ne-am rugat rugăciune cu te-meu... așa am plecat... Du-te azi, du-te mâine prin țara Teleanului cu compania... eram hoitii bătrâni, — câte zece-doisprezece ani zupași... și mergem așa, mă copii... Ajungem, la o casă mare... aici am făcut popas... Zice strajameșteru' Protavuya, o greblă de om din țara moravetului, zice: „Să curățiți tipicii, sacrament la mare loc am ajuns... aici e Vilafranca, aici s'a pus pace...” Și ne bagă, mă frate, într'o casă cât o biserică, cu chipuri pe pereți și cu ferestri cât ușa... Și goală casa... Numa' colo n fund o masă și două scaune... Zice unu'. Toader Mânzatu de pe țara Oltului: „Știi ce? — Ce? Vezi colțu' mesei, Stoio, la stânga dat la vale? Astel unasa la care s'a pus pace... Aici se dea craiu' Teleanului și în față al nostru, împăratu'... Da' craiu' Teleanului decolo: În luptă dreaptă ne-am bătut... Bătut, bătut, da' cătane mai am... Pune-mi pace, nu punem? Da' împăratu' zice: Să mă mai socotesc...” Și sta și se gândia, mă vere, mă, și-l durea inima de cătane. (Pe ușa deschisă a intrat notarul. Se oprește în prag neabăgat la seamă). Și-atâta s'a gândit, de s'a lăsat colțu' mesei la vale, unde apăsa cu cotu', împăratu'.

Octavian Goga

diferite pricini și chiar din acel orgoliu greșit al unor preoți de-a exercita un fel de protectorat umilitor asupra școlii și a învățătorilor, atunci totuși nu e justificată o luptă generală de exterminare între preoți și învățători, ci va trebui limitată local, căci școala, asta trebuie să se știe, nu stă în Bucovina nici într'un raport de subordonare față de biserică, și cu atât mai puțin va putea sta de acum înainte. Acțiunile lor au însă, ar trebui să aibă, aceeași țintă finală: *ridicarea poporului prin cultură națională.*

Cât privește punctul al doilea din programa „Schulepotului”: îmbunătățirea salariilor învățătoarești, la primul moment s'ar părea, că o acțiune comună, socotind scumpețea traiului și salariile relativ mici ale învățătorilor, ar fi impusă prin imperioase legi de existență. „Foamea e internațională”, a spus, pe vremuri, unul din fruntașii curentului democratic din Bucovina, ceea ce e adevărat. Dar, totuși, în Bucovina, unde s'au adunat toate neamurile acestei monarhii, amenințându-ne cu nimicire, chiar și foamea trebuie să fie națională, dacă vrem să mai dăinuim. Și, ca să nu fim sub călcâiul cultural al Nemților, am putea face pentru a obține o îmbunătățire a lefurilor, următorul lucru: se compune o delegațiune din învățătorii tuturor națiunilor de aici, aleși în proporțiune cu numărul lor și cu mandat limitat numai pentru realizarea acestui postulat, care ar putea lupta, în centru. În colo, în adunări, în publicistică, să fim liberi, iar limba și cultura noastră să nu fie robite limbii și culturii germane.

Un ziar internațional, scris în limba germană e bacciful acelei molime primejdioase, care se numește cosmopolitism, introdus, de bună voie în casa învățătorilor români, și apoi și în școală. Ziarul acesta trezește și întărește concepțiunile tendențioase despre societatea omenească, despre școală, despre limbă, despre cultură și despre toate, cultivate cu atâta îngrijire, mai ales în Școala Normală de învățători și învățătoare din Cernăuți.

Abia ne-am fost desfăcut de frăția internațională ucigătoare de suflete și conștiinți a Bezirkslehrerverein-urilor (asociațiile învățătoarești districtuale); abia am fost făcut cei dintâi pași spre o școală și o cultură românească aici, în Bucovina, și acuma, îmbătați de calamburul unor șireți Nemți liberali, s'o brodim iarăș pe drumuri străine, să scoatem iarăș bagajul mușcăit al celui „Amtsschimmel” de prin cele dicționare și lexicoane germane?! Și avem noi nevoie de aceasta? Nu suntem și noi un popor? N'avem și noi nevoi și griji mai superioare decât certele de clasă și grija stomacului?

Să mergem pe drumul pornit, cu ochii ațintiți la viitor, care cere dela noi să fim înainte de toate Români!

D. Moldovanu.

Cauzele grăbirei revizuirii constituției române. Ni se comunică din București: În cercurile politice din București se dă următoarea explicație asupra cauzelor grăbirei revizuirii constituției:

Grăbirea revizuirii se datorește în bună parte situației politice, care este foarte încordată și poate provoca dintr'un moment în altul un conflict armat.

Or, guvernul dorește ca reformele să fie realizate înainte de o eventuală nouă mobilizare a armatei române.

După prima mobilizare, s'a făgăduit sătenilor pământ și vot drept răsplătă pentru extraordinarul lor avânt patriotic. Țara este deci datoare să îndeplinească această promisiune, pentru ca la a doua mobilizare ostașii să pornească cu aceeași însuflețire.

Ministrul Hazai în Viena. Ni se anunță din Viena: Ministrul de honvezi baronul Hazai, re-

intorcându-se din Abbazia, a sosit ieri dimineață la Viena. Ieri înainte de amiază ministrul Hazai a avut lungi consfătuiri în ministerul de războiu cu ministrul Krobotin.

Azi la amiază baronul Hazai a fost primit în audiență de către M. S. monarhul. Ministrul de honvezi a raportat M. S. despre reforma dreptului de voluntariat și despre conflictul ivit între corpul ofițeresc și casinul Országos Kaszino din Budapesta.

Disolvarea parlamentului român. Ni se comunică din București: În cercurile liberale se crede, că parlamentul va fi dizolvat înainte de 1 Aprilie, că alegerile de constituantă se vor face la 26, 28 și 30 Aprilie pentru cameră, 2 și 4 Mai pentru senat, 6 Mai pentru universitate.

Constituanta ar începe să funcționeze la 15 Mai, când se vor numi comisiunile pentru studierea chestiilor agrară, electorală, etc. apoi se va proroga până la Septembrie, când vor începe debaterile, pentru ca ele să n'aibă loc în timpul serbărilor ocazionale de căsătorie primărie.

Criza parlamentară din Austria. Azi, Joi, camera austriacă se întrunește din nou, fără însă ca în pauza de 8 zile situația să fi devenit mai favorabilă pentru o activitate parlamentară. Dificultățile, ce au împiedecat până acum activitatea camerei nu numai că nu s'au împuținat, ci din contră au sporit. Nu e mirare deci că s'a înstăpănit, în general, părerea, că sesiunea de abia începută va fi întreruptă și camera va fi amânată până la toamnă, dacă nu cumva factorii de cădere vor lua hotărârea să renunțe de a mai face încercări cu actuala cameră, și disolvând-o să ordone noui alegeri. Prin desbinarea ce a urmat în zilele din urmă în tabăra Cehilor în legătură cu chestia spionajului deputatului Dr. Sviha, președintele partidului ceh național-socialist, s'a pierdut și cea din urmă speranță privitor la crearea înțelegerii ceho-germane. În urma acuzelor ridicate de „Narodny Listy” și deputatul Kramar împotriva președintelui național-socialiștilor, Dr. Sivha, că acesta ar fi vândut pe bani guvernului secrete de partid, înverșunarea național-socialiștilor împotriva Cehilor tânări e la culme.

În cazul unor noi alegeri, patimile ar izbucni, probabil cu cea mai mare violență. Deputatul Kramar, desigur a intenționat prin acuzele lui să compromită partidul național-socialist în fața alegătorilor. Dr. Sviha a renunțat însă la mandatul său de deputat și s'a retras de pe arena politică, constrâns de partidul său, și astfel atacul se va îndrepta acum împotriva Cehilor tineri, cari din interese de partid au spart solidaritatea națională.

Cehii agrarieni nu vor putea fi înduplecați să încete cu obstrucția în cameră, deoarece pretenziunea lor privitoare la ordonarea de noui alegeri pentru dieta boemă nu e posibilă înainte de crearea înțelegerii ceho-germane. Partidele germane declară unanim că o astfel de dispoziție a guvernului ar privi-o ca o declarare de război. De sine înțeles că între astfel de împrejurări camera va fi în curând iarăș amânată. În a doua jumătate a lunii April sau la începutul lui Mai va avea loc în Budapesta sesiunea delegațiunilor și probabil de odată cu terminarea acestei sesiuni, se va închide și sesiunea camerei austriece.

După sesiunea delegațiunilor se va hotări apoi că oare camera să mai fie convocată la toamnă sau să fie disolvată. — (Austriacus).

Rusia nu vrea război.

Declarațiile ministrului de externe rus Sasonov.

Arad, 12 Martie.

Un corespondent al ziarului budapestan „Az Est” a avut zilele acestea ocazie să vorbească cu ministrul de externe rus Sasonov, la Petersburg. Dăm aici părțile mai interesante ale declarațiilor obținute, lăsând, firește, răspunderea în sarcina gazetarului din chestiune:

— Ce părere aveți — a întrebat gazetarul — asupra încordării în relațiile austro-ungaroruse?

— Ei, ei! D-ta crezi că relațiile între Rusia și Austro-Ungaria sunt încordate? Eu nu știu nimic despre asta. Știu numai că atingerile noastre cu monarhia dualistă se caracterizează prin afecțiune și corectitudine ce nu lasă nimic de dorit. Nu afirm însă, că n'aș avea cunoștință despre oarecari enervări, dar nu împărtășesc părerea presei germane și-a celei austro-ungare, care comentau svonul demisiei mele ca pe un indiciu al prevalării curentului războinic în Rusia. Anul trecut, de-o pildă, erau clipe critice, clipe de încordare între cele două mari puteri, dar acum nici vorbă nu încap să mai existe. În politica externă actuală nu găsim nici o simptomă, care să poată turbura excelenta armonie a relațiilor noastre și nici chiar dinspre Balcani nu se anunță vre-o simptomă de această natură. Atitudinea Austro-Ungariei față de statele din Balcani exclude așa ceva.

— În străinătate dominează păreri contrare, eselență, — a ripostat gazetarul. Se crede, că Rusia nutrește intenții de nouă cuceriri teritoriale.

— În trecut, — a răspuns Sasonov, — Rusia nici n'a făcut altceva, decât să-și sporească mereu teritoriul, dar azi ținta noastră e să alipim aceste teritorii în mod organic circulației de sânge a imperiului; n'avem timp să ne gândim la cuceriri. Nu vrem războiul, și dacă sporim contingentul armatei, avem ca țintă tocmai asigurarea păcii. În politica externă, după cum se știe, hotăresc exclusiv interesele și în fața lor dispar orișice alte considerații. Azi relațiile internaționale sunt de așa, încât izbucnind un război între două mari puteri, el ar fi un război mondial. La așa ceva însă nici nu ne putem gândi, — interesele noastre toate reclamând pacea.

Aceste declarații ale ministrului de externe rus, — decumva vor pătrunde în presa universală, — vor avea darul să mai domolească fantaziile prea escitate. Știrile alarmante ce s'au răspândit zilele aceste mai ales prin ziarele germane, par a fi avut alte ținte, decât pregătirea opiniei publice pentru eventualitatea sângeroasă a unui război. Aceste știri s'au resimțit indeosebi pe la burse, și nu încap îndoială, că resortul din care au ieșit a fost resortul speculei comerciale mari.

Rétay și Benedek

Întreprindere industrială de artă bisericească, sculptare de amvone, și altare și statul, — aurre și decorare de biserici.

Budapest, IV., Váci-utca 95. (saját ház)

În atelierul nostru se execută: altare amvone presbiterii, bănci, rame pentru icoane și tot ce este necesari la împodobirea bisericilor. — Odăjdii, prapore, potire candelabre, sfeșnice, etc. etc. — Altare vechi se auresc și se renovează. — Liferează statui sfinte, icoane, cruci lucrate artistic, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Axa echilibrului european oscilează.

București, 11 Martie.

Pacea dela București a stabilit echilibrul de forțe între cele patru state balcanice, dar a lăsat la o parte toate chestiunile în litigiu atingătoare de Turcia, și cari chestiuni le-ar fi dorit conferința de Londra să le rezolve. Dacă ar fi putut s'o facă, diplomații s'ar fi mândrit că au contribuit și ei la echilibrul balcanic. Cele mai însemnate chestiuni și pentru cari s'a desbătut la Londra, sunt: posesiunea dodecanezului și frontiera Albaniei, de unde s'a ivit deunăzi chestiunea proclamării independentei Epirului.

Și au rămas aceste chestiuni nerezolvate, pentru că diplomația europeană era și este distrată — să zic așa — de pasionante interese egoiste. Din asemenea interese s'au iscat chestiunea misiunii militare germane în Turcia, chestiunea de activitate a puterilor mari europene în Asia otomană, pe lângă chestiuni ca concesionarea uzinelor Putilof, calea ferată orientală din Serbia, banca națională a Albaniei etc.

Însă în răstimpul de 3 ani de frământări războinice și diplomatice, s'au îndeplinit fapte cari au făcut să oscileze axa echilibrului european.

Italia devine stăpână în Tripolitania, și prin aceasta compensează slăbirea triplei alianțe în Mediterana, în urma conferinței dela Algeiras. Pe de altă parte, Franța și Spania ajung la încheierea acordului, prin care implicit Spania se alipește la tripla înțelegere.

Acest fapt a dat de gândit diplomației egoiste a triplei alianțe. Acordul franco-spaniol este un adaos de forță a triplei înțelegeri. El poate viza în ambiția Italiei de preponderență în Mediterană, și poate viza în ambiția de întindere colosală a Germaniei.

Diplomația germană, cu deosebire interesată și conducătoare a triplei alianțe, caută un adaos de forță și se îndreaptă spre Suedia, atârnând spiritul public de acolo cu sperietoarea invaziei rusești, și îndemnându-l la înarmarea intensivă.

În același timp în Italia, Germania și Austro-Ungaria, guvernele, prin toate chipurile și necruțând nici un mijloc, cer credite pentru sporirea armatelor de uscat și de apă.

În fața acestor pregătiri și a balansării axei echilibrului european, guvernele triplei înțelegeri, în spiritul lor critic, își dădură seama, că ar rămâne în inferioritate, dacă nu s'ar grăbi să întărească forțele lor militare, prin sporiri și reorganizări mai judiciose și mai radicale.

Anglia se interesează de armamentul naval; Franța modifică termenul contingentelor, reorganizează artileria, iar Rusia constată lipsuri în toată organizarea armatelor ei, și pregătește îmbunătățiri și reorganizări radicale care să spulbere slabele opinii despre puterea armată a imperiului.

Este o întrecere de a fi mai tare mai pregătit, între toate statele; oare cum astăzi mai conștiințe — pe cât se pare — de puterea sancțiunii armei în orice desbatere diplomatică.

Dar unii diplomați găsesc nimerit să-și manifeste iscusința lor prin organul presei — care a devenit bun la toate, și fiindcă în fiecare strat din societate, mai impresionabil în ce privește patria — un cuvânt simbolic — cu deosebire la Germani, strigătul presei: „Rusia în învoire cu Franța caută pricină de război” acest strigăt, zic, are un răsunet puternic, iar ecoul acestui răsunet turbură atenția tuturor statelor balcanice, cari au nevoie de liniște, ca să se consolideze, spre a prinde forțe pentru o propășire reală.

Europa este înăbușită de atmosfera grea a unei lungi crize financiare, provocate de lipsa de încredere reciprocă între state, de unde lipsa de credit între instituțiile comerciale, industriale și agricole.

Nenorocirea este, că mai se găsesc diplomați conducători, cari își închipuiesc că se poate profita în asemenea situații, ca cele expuse într-o atmosferă atât de noroasă; pe când la dreptul, ei ar trebui să se ispitească, în feluri și chipuri, a risipi norii printr-un suflu de loialitate și de sinceritate.

În asemenea împrejurări, să sperăm că gu-

vernul României va urma același curs tradițional al politicii sale externe. Diplomația noastră n'a fost îndemnată nici de iredentism, nici de expansiuni teritoriale. Festina lenti a fost deviza noastră. Împrospătarea continuă a forțelor noastre și pe cale de iradiere — să zic așa — menținerea avântului și a demnității naționale în toate inimile Românilor, ori pe unde cataclismele politice i-a împlântat. Vom privi și de aci înainte cu ochii ageri la evenimentele și disputele celor mari și ne vom pregăti meru, ca iarăși când va fi în cauză demnitatea noastră națională să fim siguri tot de o victorie reală.

Michail Stăncescu.

Chestiunea românească în cameră.

Arad, 12 Martie.

După desbaterea memorabilă dela început, care au prilejit-o discursul dlui *Dr. Teodor Mihali*, expunerea contelui Tisza și vorbirea altor bărbați de stat serioși — astăzi discuția asupra chestiunii românești în camera maghiară a început să degenereze în eșirea pătimasă a opoziției.

A fost destul ca unul dintre opozanții mai veninoși să miște bolovanul șovinismului, care a pornit acum cu repeziciune la vale, ia proporțiile unei avalanșe puternice, va distruge tot ce-i stă în cale — până când apoi se va sparge într-o prăpastie și, cu vremea, la lumina binefăcătoare a soarelui se va transforma în aburi și mocirlă...

Ieri a fost oratorul principal contele Bethlen, a cărui vorbire a fost ascultată cu mare atenție, deoarece e considerat ca un fel de șef al deputaților opoziționali din părțile ardelenice, cari tare se tem că le scapă terenul de sub picioare în favorul Românilor. Contele ce alta putea să spună, decât că înțelegerea cu România e un pericol pentru stat: periclitează chiar unitatea, existența statului. Dsa are moșii întinse în Ardeal și a apucat-o din bătrâni că iobagii români să le cultive și nemeșii să trăiască fără gânduri din sudoarea lor. Cu alte cuvinte poporul român nu trebuie să se cultiveze, căci atunci cine ar roboti pentru neamul maghiar de elită.

Asfel va urma mâine contele Károlyi, precum și alți conți îngrijorați de viitorul neamului maghiar, dar mai ales cu multă dragoste față de holdele de aur de pe valea Murășului, Oltului, Someșului, Crișurilor și a tuturor plaiurilor locuite și muncite de Români. Iar de după tufă vor răsări și ceilalți flecari ai opoziției, vor împroșca cu noroi în Români și vor compromite o chestiune de importanță vitală pentru țara noastră.

Pentru un moment, la început, am avut iluzia că totuși „reprezentanții” țării în parlament își dau seama de soarta acestei țări; acum ne întărim tot mai mult în convingerea că numai acolo nu se cunosc interesele țării, ori cunoscându-se nu se sancționează, deoarece așa e firea acelei rase că patima îi întunecă gândirea și aceasta nu va aduce nici un bine.

Deci să urmeze!

Ședința Camerii.

— Prin telefon. —

Budapesta, 12 Martie.

Interesul deșteptat de discuția chestiunii românești a scăzut azi încâtva. Cel dintâi orator

al ședinței de azi a fost kossuthistul Sággy, care a operat cu cele mai vulgare proiectile ale arsenalului antiromânesc.

Ședința s'a deschis la orele 11 fără un șiert. Deputații români sunt de față cu toții. Președea Paul Beöthy.

Gy. Sággy: Declară că se identifică întru toate cu vorbirea de dăunăzi a contelui Apponyi. Temelia păcii cu naționalitățile nu poate fi decât numai aplicarea corectă a legilor. Concesiunile ce se cuprind deja de pe acum în repetatele declarații ale contelui Ștefan Tisza păgubesc în mod funest cultura ungurească. Vorbește cu revoltă despre punctul de vedere arătat de contele Tisza în chestiunea emblemei țării. I-aduce contelui Tisza aminte, că tatăl său, Coloman Tisza, a reasezat în Zagreb, emblemele profanate de Croați, cu asistența armatei comune și sunet de muzici. Legea XL din 1872 dispune pedepsirea cu 2 luni temniță și 300 cor. amendă a celui ce ponegrește emblema.

Bela Kun (kossuthist): Ar trebui întemnițat!

Gy. Sággy: Dacă în timpul cinstei constituționale ar fi îndrăsnit vre-un ministru să spuie cuvinte de felul celor spuse de contele Tisza, acel ministru ar fi fost îndepărtat dela locu-i în timp de 24 ore. (Aplauze în partea kossuthistilor.)

Contele Tisza joacă cel mai frivol și cinic joc tratând cu Români. Români alergau în trecut la Viena, acum o iau în rușul capului spre București și urzesc acolo atentate împotriva demnității statului ungar. Români spun că iubesc țara asta, dar o iubesc așa că de îmbrățișările lor părăie toate coastele Ungariei.

V. Sümegi (kossuthist): Mițesc Români! Ei întinează cinstea națiunii! (Sgomot.)

Gy. Sággy: Spune că Rușii nu-i lasă pe Polonezi și Finlandezi nici să se spovedească în limba lor. *Străinătatea ar trebui să cunoască cum este soarta Ungurilor din România! În cazul unei conflagrații europene România ultraști vor fi cei dintâi, cari vor rupe orice comunitate cu țara lor.*

Bela Kun: Pescuiesc în turbure!

Gy. Sággy: Cere pauză de 5 minute.

Președintele nu aude.

Gy. Sággy (strigă): Cer pauză.

Președintele îl aude în sfârșit.

C. Kovácsy: Bună dimineața dle președinte! (Ilaritate viforoasă.)

Președintele *P. Beöthy*: Dau pauză de cinci minute.

După pauză deputatul Sággy continuându-și vorbirea citează din ziarele românești, despre cari voieste să arate că în cursul tratativelor au continuat „agitatia”. În 1848 iobagii români au fost eliberați pe o formă cu cei maghiari, Români ca multămită însă au înscenat măceluri îngrozitoare între Maghiari. Oratorul vorbește apoi despre episcopia de Hajdudorogh și citează din ziarele românești cari ar fi agitat „în chipul cel mai nerușinat împotriva episcopiei de Hajdudorogh”. Terminând ou „calitativele grațioase” la adresa Românilor și a presei românești, oratorul atacă guvernul. Condamna corupția, ce stăpânește azi la guvern, pentru care aduce ca exemplu procesul Désy-Lukács, și-i dă sfatul guvernului că mai bine ar face dacă ar dimisiona. Nu ia la cunoștință răspunsul.

Deputatul guvernamental Mann Lajos întâmpină cu bucurie răspunsul primului ministru. Accentuiază, că Românilor nu li se acordă drepturi deosebite, ci numai ce e just și li se cuvine.

Asfel e necesar ca organele administrative să cunoască limba poporului, cu care are atingere, pentru că să se poată înțelege cu el.

La orele 1 și jumătate președintele suspendă ședința pe câteva minute.

Continuându-se ședința la cuvântul Désy Zoltán, care declară că vorbește numai în numele său, după ce contele Ștefan Bethlen a făcut cunoscută în ședința de ieri atitudinea opoziției. Nu îi luat cuvântul în stările actuale, cari nu sunt potrivite pentru o discuție liniștită. Vorbește însă totuși, pentru că chestia e importantă pentru soarta întregii monarhii și e vorba de soarta popoarelor. Declară apoi că față de Români are cea mai mare simpatie. Decenii întregi a trăit tot între Români și a fost întotdeauna cu cea mai mare dragoste între ei. În Martie anul trecut un bărbat român distins i s'a adresat cu un memorandum. N'a răspuns la acest memorandum deoarece se începuse tratativele cu contele Tisza și n'a voit să le influențeze. Are cel mai mare respect față de Români. Vorbește apoi despre dezvoltarea istorică a mișcării naționaliste. Declară de o mare greșală, că chestia de naționalitate a fost discutată în presa străină timp îndelungat și deabia numai acum e pusă la discuție în parlament.

Nu cere executarea legii din 1867, în care s'au asigurat drepturi naționalităților pentru că nu-l ține capabil pe contele Tisza de a putea executa aceasta lege. Crede în puterea culturii libere și nu are nici o teamă.

Contele Tisza: Așa-i!

Oratorul mai vorbește despre corupția dominantă.

La orele 4 președintele anunță o pauză de 5 minute.

După pauză Désy își termină discursul, declarând că fără democrație și fără lărgirea drepturilor pentru masele de jos ale poporului nu se poate rezolvi chestia de naționalitate.

Berzeviczy Albert: Laudă obiectivitatea discursului lui Désy Zoltán. Polemizează apoi cu vorbirea de ieri a contelui Ștefan Bethlen. Observă că tratativele contelui Tisza cu România n'au provocat o schimbare în politica externă și deși nu s'a putut ajunge la un rezultat, relațiile între monarhie și România au rămas aceleași.

O voce: Aceasta încă nu se poate ști.

Oratorul respinge apoi acuzația că recunoașterea comitetului național român ar păgubi națiunea maghiară. Nu s'a încheiat nici un pact, nici altceva.

Vorbește despre dispozițiile ce le-a luat în calitate de ministru de culte și instrucție. Contele Tisza a înțeles cursul vremii. Dacă nu s'a putut face acum definitiv pacea, ea de sigur va veni.

Urmează o pauză de 5 minute.

După pauză vorbește încă Vertán Endre, care atacă punct de punct pretensiunile românești și noua împărțire a circumscriptiilor electorale. Mai vorbește despre interesele maghiarilor din Ardeal și despre episcopia de Hajdudorog.

Continuarea discuției s'a amânat apoi pentru ședința de mâine.

Ministrul Harkányi depune pe biroul camerei câteva proiecte de o importanță mai mică.

Ședința s'a terminat la orele 6 și un sfert.

Oratorii anunțați la discuția chestiei românești.

În ședința de azi au mai fost anunțați la cuvânt la discuția chestiei românești: contele Mihail Károly, Ștefan C. Pop, Holló, Szabó și Gieswein. În ședința de mâine se vor anunța încă alți numeroși oratori, astfel că discuția chestiei românești probabil nu se va termina, decât numai la sfârșitul săptămânii viitoare.

Sâmbătă camera va ține ședință.

Juriga vestejit de deputații naționaliști.

În ședința de ieri a camerei, pe când vorbea deputatul slovac Juriga, deputații naționaliști au părăsit sala demonstrativ, deoarece Juriga a primit fără rezerve răspunsul contelui Tisza și a învinuit comitetul nostru național, că a făcut din chestiunea de naționalitate chestiune românească. Peste tot atitudinea de ieri a deputatului Juriga a făcut impresia unui transfug din tabăra guvernamentală.

Cronica externă.

Mărirea efectivului armatei rusești. Înarmările continuă în Europa cu o febrilitate care pare că nu cunoaște nici o limită.

După înarmările Germaniei și ale Franței, după sporirea marinei engleze, a venit acum rândul Rusiei, care, cu toate că are o armată formidabilă, proiectează noi înarmări.

Încă de pe când era Delcassé la Petersburg în calitate de ambasador, s'a hotărât mărirea efectivului armatei cu 25 mii de oameni anual ceea ce înseamnă 75 mii de oameni în trei ani. Acum țarul și-a exprimat dorința ca efectivul armatei să fie ridicat din nou cu 111 mii oameni anual, ceea ce după trei ani face 333 mii de oameni, în total va să zică efectivul va fi mărit cu 408 mii de oameni. Afară de aceasta a fost pusă la ordinea zilei și sporirea artileriei, iar în această chestiune a fost depus ieri un proiect în Dumă.

Cu toate desmintirile date până acum, comandamentul suprem al armatei rusești lucrează cu multă râvnă la întărirea și sporirea armatei.

O știre sosită azi din Petersburg afirmă că Rusia a comandat la o firmă din Hamburg o enormă cantitate de pielărie în valoare de 24 milioane franci. La o altă firmă daneză a comandat 40 de mii de ranițe.

Situația în Albania. Răscoala din Epir a luat proporții atât de mari încât noul suveran a luat măsuri în înțelegere cu guvernul elin pentru restabilirea ordinii. Wilhelm I a numit un plenipotențiar în persoana maiorului olandez Thomson, pentru teritoriul răscolitelor, iar guvernul elin a luat măsuri drastice contra Epiroților răscolți, cari având să lupte în două fronturi de bunăseamă vor capitula.

În același timp formarea guvernului albanez decurge în cea mai mare ordine; se crede că nici o putere dar nici poporul albanez nu va obiectiona contra numirii lui Turkan pașa ca prim ministru.

O deputațiune compusă din 500 de Mirdiți și Malisori a sosit la Durazzo, spre a prezenta Domnitorului omagiile triburilor din interiorul țării. Colonia albaneză din Bari a trimis principilor de Wied o telegramă prin care le urează o viață lungă și fericită spre înflorirea patriei albaneze.

Se telegrafiază din Atena ziarului „Daily Telegraph” că mitropolitul grec din Corița a fost arestat din ordinul lui Venizelos pentru că a încurajat propaganda în sensul autonomiei Epirului.

„Petit Parisien” află din Atena: În oraș se afirmă de câteva zile cu certitudine că guvernul italian va trimite 30,000 soldați în Albania de sud, în caz când turburările din Epir se vor mai repeta. Acest corp expediționar e gata de plecare.

Știrea ziarului „Petit Parisien” încă n'a fost confirmată până acum.

Se anunță din Durazzo: Mitropolitul ortodox refuză să amintească în rugăciunea la serviciul dzeesc numele principelui de Wied și a principesei.

Măine, Vineri, prințul de Wied și principesa vor asista la serviciul divin la minaret, iar Duminică vor asista la serviciul dzeesc la biserica catolică și la cea ortodoxă.

Telegrame primite noaptea.

Intrevederea dintre împăratul Wilhelm și regele Italiei.

Berlin, 12 Martie. — Ziarul „Berliner Tageblatt” are știrea din Torino, că regele Victor Emanuel va călători în 22 l. c. în Veneția, unde se va întâlni cu împăratul Wilhelm al Germaniei, care va trece spre Korfu. Vilegiatura împăratului se ia ca o dovadă de intențiile pașnice ale Germaniei.

Înarmările Rusiei.

Petersburg, 12 Martie. — În ședința de azi a dumei ministrul de război a cerut votarea a 60 milioane ruble pentru armată. Din suma aceasta mai mult ca jumătate va fi întrebunțată pentru sporirea flotei de război; restul pentru întărirea artileriei.

Petersburg, 12 Martie. — Ministrul de război rus Suchomlinov a declarat azi unui ziarist următoarele: „Rusia nu se teme de nici o amenințare și nu are pentru ce să fie neliniștită. În privința apărării își vede împlinite toate necesitățile și acum ar putea începe și un rol activ. Armata a sporit cu a treia parte din contingentul de până acum. Deși Rusia nu are nici o intenție războinică, ea nu se va lăsa intimidată, căci armata ei poate lua lupta cu oricare altă armată din Europa. Rusia vrea să-și impună punctul ei de vedere în complicațiile externe”.

Un alt interview a dat fostul prim-ministru al Rusiei contele Withe, corespondentului din Petersburg al ziarului berlinez „Lokalanzeiger”. Fostul prim-ministru desminte toate știrile lansate în legătură cu mobilizarea Rusiei, calificându-le de false și tendențioase. Contele Withe a mai declarat, că atât țarul, cât și ministrul de externe Sasonow au intenții pașnice.

Mexico amenințat de Statele-Unite.

Washington, 12 Martie. — Față de desordinele din Mexic, Statele-Unite au concentrat numeroase trupe la granița de sud. Președintele Wilson a declarat că e posibilă o intervenție armată pentru potolirea răscoalei.

Plecarea ministrului Hazay din Viena.

Viena, 12 Martie. — Ministrul Hazay a plecat azi cu trenul de seară la Budapesta.

Impresia declarațiilor lui Sasonow în Germania.

Berlin, 12 Martie. — Declarațiile lui Sasonow apărute azi în ziarul „Az Est” au fost comunicate telegrafic aici, unde a făcut impresie bună atât în cercurile politice, cât și în opinia publică și la bursă. În Reichstag se comentează foarte mult declarația lui Sasonow, că Germania ar fi provocat înarmările și atitudinea războinică a Rusiei.

Crișul repede amenință cu revărsare.

Oradea-mare, 12 Martie. — Crișul-repede crește continuu și amenință comunele dealungul lui cu revărsare. În mai multe locuri a ieșit din matcă. E mare temere că se vor prăbuși malurile. S'au ordonat în toate părțile soldați, cari stau gata pentru orice eventualitate.

INFORMAȚIUNI

Arad, 12 Martie 1914.

Mersul vremii. Institutul meteorologic anunță: schimbarea temperaturii, în unele locuri ploi cu zăpadă.

Prognostic telegrafic: vreme schimbăcioasă, frig.

Temperatura la amiazi a fost: 5.8 C.

† **Pavel Mudrony**, (născ. 7 Dec. 1835 — † 9 Martie 1914). Astăzi la orele 3 după amiază a fost înmormântat în Turóc-Szent-Márton, după ritul bisericii evanghelice, regretatul președinte al partidului național slovac. Au luat parte numeroase delegațiuni din provincie și din Boemia, iar dela Slovacia din străinătate au sosit zeci de telegrame de condoleanțe. Moartea lui Mudrony e un doliu național pentru Slovaci; poporul întreg îl jefeste pe acela, care zeci de ani i-a fost conducător și povățuitor ca un adevărat părinte.

Mudrony, după cum se știe, suferia de cord; iar astăzi i s'a întâmplat bătrânului de 79 ani, că a căzut și și-a frânt piciorul drept. A fost internat la spitalul din Teschen (Boemia), dar neputându-i-se amputa piciorul, din cauza bătrânețelor, a contractat arterioscleroză. îngrijirea medicilor și a soției lui Ana (născ. Kașovít) au fost zadarnice; bătrânul a pierdut tot mai mult din puteri. De două săptămâni a căzut în nesimțire, iar din 4 Martie a intrat în agonie până luni la ore 2 după amiază, când a murit.

Corpul defunctului a fost adus din Teschen acasă în Turóc-Szent-Márton, unde astăzi a fost înmormântat cu pompa cuvenită.

Fie-i memoria binecuvântată!

Entusiaste manifestații pentru Goga. Ni se scrie din București: Luni 24 stil vechiu s'a dat la Teatrul Național din București pentru a 4-a oră frumoasa piesă a poetului Goga „Domnul Notar”.

Sala arhiplină și tot atât de entusiastă ca și la celelalte reprezentații. Partea nouă a fost manifestația studenților bucureșteni la care s'a unit imensul public din sală. Intre acte, de sus dela galerie, corul studentesc a cântat „Grăul Neamului”, „Pe-al nostru steag”, „La armă” (de St. O. Iosif) și la urmă „Deșteaptă-te române”.

Când s'au auzit primele cuvinte ale imnului nostru național sala întreagă s'a sculat în picioare și a ascultat cu vădită emoție versurile cari au răscolit sufletul românesc de atâtea ori. Ovațiile nu mai încetau. Cea mai perfectă unitate sufletească domina de sus până jos, dela entuziaștii studenți cari totdeauna au știut să-și manifesteze demn sentimentele lor naționale până la lumea din loji și staluri, care prin atitudinea ei călduroasă aproba această sărbătorire spontană. Goga nu era în sală, dar dincolo de cortină, în vre-un colțisor al scenei, ilustrul poet va fi petrecut momente pe cari nu le va uita niciodată.

La esirea din teatru studenții și publicul au condus pe sus în mijlocul uralelor nesfârșite pe cel ce a știut să facă să trăiască pe scenă un colț din viața Ardealului.

Interesant e faptul că de foarte mult timp nu s'a mai pomenit la Teatrul Național ca publicul din sală să sărbătorească prin cântece — forma cea mai înaltă a entuziasmului — o piesă care i-a plăcut. Au sărbătorit însă ceva mai mult: un om și un ideal! — (M. E.)

DIADOHUL GRECIEI va sosi în București pe la 10 Martie, în vederea căsătoriei cu A. S. R. principesa Elisabeta.

Sănătatea reginei Carmen Sylva. În „Monitorul Oficial român” a apărut următorul buletin medical:

„M. S. regina este vindecată de cele două operațiuni, pe cari le-a suferit. Rezultatul a fost bun. Totuși Majestatea Sa are nevoie câțva timp de liniște. Nu se va mai publica buletin.” — Dr. Landoldt, Dr. Mamulea.

Maramurașul inundat de apele Tisei. Se anunță din Sighetul Marmăției: Topirea zăpezilor de pe munți a umflat până peste țărnișuri apele Tisei, revărsându-se în multe locuri cu furie. Râuțelele laterale s'au revărsat și ele și întreg județul e amenințat de catastrofa valurilor noroioase. Circulația pe liniile căilor ferate se face în multe locuri cu întreruperi. Trenurile vicinale nu mai funcționează. În apropierea localității Gyertyánliget podul de fier a fost răpit de torente. Șiroaiele se văd ducând scânduri, bușteni, acareturi economice, cotețe, bărne și primejdia crește cu fiecare clipă.

Consiliul județean a votat un ajutor de 30.000 coroane celor păgubiți de inundații. Reprezentanții autorităților au ieșit pretutindeni la fața locurilor primejdite. Guvernul a cerut informații telegrafice și se iau toate dispozițiile pentru apărare.

Dându-ne seamă de fiorositatea acestor stări ce se repetă an de an în ținuturile muntoase ale țării, nu găsim cuvinte pentru a înfiera după cuviință irivolitatea fără seamă a guvernelor de a se desinteresa de cele mai cardinale încazuri ale populației, negăsind nici acum, că ar fi sosit timpul celor mai mari jertfe în scopul regulării selbatecelor râuri.

Rezultatul alegerilor din Bulgaria Se anunță din Sofia: După rezultatele ultimilor secțiuni, guvernul mai pierde două din mandatele ce păreau asigurate.

Iată rezultatul exact al alegerilor:

Guvernul 128 mandate, iar opoziția 116.

Cele 116 mandate ale opoziției sunt repartizate astfel: Agrarienii 50, democrații 28, socialiștii 11, progresiștii 10, narodniacii 9, radicalii 5 și zankoviștii 3.

Duminecă va avea loc alegerea de balotaj pentru mandatul din Strumitza, pe care guvernul speră că nu-l va pierde.

Guvernul este mulțumit de rezultatul alegerii, deoarece cu sistemul electoral de astăzi, nici un partid nu ar putea obține mai multe mandate în cele mai normale împrejurări. A-fără de aceasta opoziția s'a folosit de amintirea războiului care n'a dispărut încă.

Camera se va deschide între 10 și 15 Martie v.

Escursiunea studenților din Brașov — în Italia. Primum următoarele: Și în anul acesta, în vacanțele de Paști, conduc un grup de studenți din clasa VII a liceului din Brașov, în o călătorie de studii, în Italia.

Ar fi de dorit să poată lua parte la această călătorie și unul sau doi din studenții distinși, dar săraci, din cl. VII.

În scopul acesta apelez și de astădată la inima acelor, cari, apreciând importanța instructivă a acestei călătorii doresc să contribuie ceva, rugându-i a-mi trimite ajutoarele cât de curând. — Brașov, 10 Martie st. n. 1914. Dr. Iosif Blaga, profesor.

Banca austro-ungară a redus etalonul la 4 procente. O telegramă din Budapesta anunță că consiliul superior al Băncii austro-ungare a hotărât în ședința sa de azi înainte de amiază în Budapesta, reducerea etalonului cu 1/2 procent, adică la **4 procente.**

Consiliul superior al Băncii austro-ungare intenționase aceasta reducere încă acum două săptămâni. Asupra cercurilor financiare din Ungaria reducerea a venit pe neașteptate, deoarece știrile ce s'au răspândit despre situația internațională au deșteptat o dispoziție foarte pesimistă. Situațiunea cursului cambial s'a îmbunătățit în zilele din urmă, iar revărsările la Banca Austro-ungară au început să crească. Consiliul superior a fost însă determinat la reducerea etalonului mai cu seamă de știrile politice, ce le-a primit pe cale confidențială din Petersburg și Berlin, după cari factorii de cădere privesc situația cu mult mai favorabilă și accentuiază probabilitatea unei soluții pașnice a crizei în cel mai apropiat viitor.

Revoluția din Mexic. Luigi Barzini telegrafiază din Mexic ziarului „Corriere della Sera” că guvernul lui Huerta înregistrează însemnate succese militare. Torreon a fost recuparat de federali; mai multe coloane ale guvernamentalilor continuă mișcarea lor ofensivă; sentimentul locuitorilor din regiunile dela nord s'a modificat în mod simțitor în favoarea lui Huerta din pricina exceselor revoluționarilor, a șantajelor de tot felul execuțiilor capitale, a podurilor aruncate în aer cu dinamită, a furturilor de vite, a incendiilor, a devastărilor, a mizeriei care bântuie astăzi în tot nordul Mexicului.

Villa a refuzat să predea cadavrul lui Benton căci din cercetarea lui ar rezulta imediat cum că a fost asasinat cu două gloanțe de revolver în spate. Într'adevăr Benton, s'a prezentat lui Villa cerându-i despăgubiri pentru vitele ce i s'au furat. Villa a început să-l insulte luându-l în bătaie de joc. Benton întorcându-i spatele i-a răspuns: Sunt Englez, voiu cerc intervenția guvernului meu. Villa atunci a tras două focuri de revolver pe când ieșea.

Situația devine tot mai complicată.

Puterea maritimă a statelor europene. Fîind pacea Europei tot mai mult amenințată, e interesant să comparăm puterea maritimă a statelor europene, dat fiind că într'un război general între tripla alianță și tripla antantă poate că pe mare se va decide soarta luptei.

Anglia dispune de 570 vase de război (mai are 63 în construcție), de 2.200.830 tone, cu 4600 tunuri și un efectiv de 9454 ofițeri și 46.097 soldați în vreme de pace.

Franta are 374 vase de război, (54 în construcție), de 729.860 tone, cu 2815 tunuri și un personal de 7275 ofițeri și 48.000 soldați.

Rusia, redusă binisor de războiul cu Japonia, mai are 396 vase de război, de 775.093 tone, cu 2640 tunuri și un efectiv de 2600 ofițeri și 46.097 matroji.

Puterea unită a triplei antante e: 1340 vase de război, de 3.704.608 tone, cu 10.051 tunuri și un efectiv de 19.323 ofițeri și 220.643 soldați.

Germania dispune de 338 vase de război (are 26 în construcție), de 945.616 tone, cu 3000 tunuri și un efectiv de 5944 ofițeri și 64.230 soldați.

Italia are 290 vase de război (79 în construcție), de 577.467 tone, cu 1696 tunuri; personal de 2100 ofițeri și 30.000 matroji.

Austro-Ungaria are 158 vase de război (20 în construcție), de 255.695 tone, cu 1339 tunuri și un efectiv de 1487 ofițeri și 15.000 soldați.

În total tripla alianță are 786 vase de război, de 1.778.778 tone, cu 6000 tunuri și un efectiv de 9498 ofițeri și 109.232 soldați.

Evident că tripla antantă e mult mai superioară; numai cât nu sunt socotite și statele mici.

Armata continentală a Angliei. Ministrul de război al Angliei, Seely, prezentând în camera engleză budgetul militar a declarat că Anglia dispune în teritoriile de sub suzeranitatea ei de 117.000 soldați, deplin echipați, iar în țara mamă de 121.000 soldați activi și 146.000 rezervați, cari pot fi chemați sub drapel în fiecare moment. În caz de mobilizare stau la dispoziție în timpul cel mai scurt 162.000 soldați, deplin echipați. În caz de necesitate momentană în timp de pace pot fi puși în mișcare în câteva ore, într'un anumit punct, 50.000 soldați din toate armele.

Caz de moarte. Direcțiunea institutului de credit și economii „Codreana” din Băsești, cu adânc regret aduce la cunoștință, că iubitul său membru în direcțiune și membru fondator **Petru Pop de Niresul-Mare**, preot în Babța a încetat din viață în 27 Februarie 1914.

Odihnească în pace!

Un ciclon. Ieri noaptea pe la orele 2 a bântuit prin regiunile ostice ale insulei Madagascar un îngrozitor ciclon. Un mare curent de apă s'a îndreptat spre portul din partea nordică a Tamatavei, cauzând mari pustiiri. Nenumărate case au fost dărâmate și 16 persoane s'au înecat.

„**La Tribune Roumaine**”. A apărut numărul 2 din organul de publicitate al studenților români din Paris: „**La Tribune Roumaine**”, cu un bogat și interesant sumar.

În fruntea acestui număr se publică o căldă scrisoare a contelui **Albert de Mun** membru al Academiei franceze, către tinerii grupați în jurul revistei. D. Mircea R. Șirianu publică un just articol despre noua orientare a politicii externe a României.

Petre Ivanovici președintele Asociației sârbești din Paris publică un articol: „Sârbi și Români” din care transpiră o adâncă simpatie pentru poporul românesc și pentru o strânsă alianță româno-sârbească.

I. I. Plessia publică un interesant articol: „D. Poincaré și România”; D. Alex. M. Roman se ocupă pe larg de chestiunea micii proprietăți rurale în România.

Deasemenea se publică interesante informații despre activitatea Românilor din Paris. Ziarele pariziene urmăresc cu toată simpatia mișcarea frumoasă ce s'a pornit cu atâtea semne de izbândă.

Artiștii români în străinătate. Ziarul parizian „Le Figaro” de Luni, într-o dăre de seamă despre marile concerte aranjate în ultimul timp de orchestra Colonne, se ocupă pe larg și elogios de „Simfonia românească” a compozitorului român **Ștan Golestan**, care a obținut la aceste concerte un rar succes.

Prezumiivul moștenitor de tron în Oradea-mare. Manevrelle de vară în anul acesta vor avea loc în împrejurimea Orăzii-mari. În acest scop vor fi concentrate în Oradea-mare regimentele de infanterie 33, 37, 39 și 101. În cursul acestor manevre va petrece în Oradea și prezumiivul moștenitor de tron, arhiducele Carol Francisc Iosif, care cu prilejul avansărilor de 1 Mai va fi ridicat la rangul de locotenent-colonel și va fi împărțit la regimentul 39 din Debretin.

Episcop pedepsit pentru calomnie. Episcopul din Luxenburg a fost amendat cu 26 franci, pentru că într-o circulară a interzis catolicilor citirea unor ziare, pentru care fapt un ziar dintre acelea i-a intentat episcopului proces de calomnie. În contra acestei pedepse, episcopul a înaintat îndată apel.

Cel mai bogat om din lume. Din Brussel se anunță: Un ziar de-aici a făcut socoteala, câtă dare plătește cunoscutul miliardar american John D. Rockefeller, despre care se spune că e cel mai bogat om din lume. După darea care o plătește, se vede că regele petrolului câștigă anual cam 100 milioane dolari (500 milioane franci). Rockefeller câștigă așadar zilnic un milion și jumătate și într-o minută 862 franci. Lângă el stă Măster Carnegie care are anual un venit de cam 15 milioane dolari (75 milioane franci); adevărat în raport cu Rockefeller într'adevăr el e un om cu stare materială mijlocie, sau cum am zice noi: sărăcuț.

Nou avocat român în Panciova. Tânărul avocat român Dr. Ștefan Pascu și-a deschis cancelaria advocațională în Panciova. Avem nădejde, că acest brav tânăr va împlini cu demnitate chemarea sa de conducător vrednic al Românilor din acel ținut cam părăginit și-l recomandăm atenționii publicului nostru din acelea părți.

Un câne care vorbește. O săritură înainte au făcut iscoditorii americani: ei au acum și cânele lor, care vorbește. El se numește Snoozer și e proprietatea unei dame Richards din Chicago. El vorbește deja șase cuvinte, cari pentru etatea lui de-o jumătate an, e o prestație apreciabilă. Aceste cuvinte după o știre a ziarului „Corriere” sunt următoarele: Mamma, my mamma, morning mamma, home, lemon și I don't know.

Aceste șase cuvinte le spune Snoozer, când găsește în conversație vr'un loc potrivit pentru ele.

Unii reporteri pentru a se convinge despre prestațiile cânelui-minune, au plecat la Chicago să stea de vorbă cu Snoozer și au rămas uimiți de aptitudinile lui. Doamna Richards însă nu vrea să-l expună, ci îi continuă educația în liniște.

x **In atențiunea bolnavilor! Balsamul Mitteltmann** pentru stomac încetează în scurtă vreme lipsa de apetit, incuierea scaunului, durerile de cap, cărceii de stomac, arderea de stomac, apoi tot felul de boale de intestine, luând de 3-ori la zi, înainte de mâncare, câte-o lingură cafea. **Prețul 2 coroane.** Pregătește și expediază: **Eugen Mitteltmann, farmacie la „Leul de aur” în Ungvár, str. Nagyhid-u. (M1 1621)**

x **Trăsuri pentru copii, trăsuri de mână, scaune pentru copii,** foarte ieftine la firma **Hegedüs.** (He 1891).

Cronica socială.

Reprezentatie teatrală în Brad. Publicăm următoarea întregire a raportul ce l'am publicat într'un număr trecut: La reprezentatiunea teatrală din 28 Febr. a. c. prestată de sodalii „comerc. rom. din Brad au participat și d. Al. Draia inv. pens. și cassar la „Crișana”, dim-

preună cu doamna, Alexa Sfăt compt. la „Crișana” și universitarii Pavel Oprisa, Joe German și Ștefan Oțel dipl. de comere. D. N. Auer compt la 12 Apostoli a contribuit 1 cor.

NOUONIA

Bursa de cereale din Budapesta.

(După 50 kgr.)

Grâu pe Aprilie	12.54
Grâu pe Maiu	12.48
Grâu pe Octomvrie	11.32
Secară pe Aprilie	9.52
Secară pe Octomvrie	8.71
Ovăș pe Aprilie	7.71
Ovăș pe Octomvrie	7.73
Porumb pe Maiu	6.80

Incheierile

„Bancii generale de asigurare”.

„Revista Economică” dela Sibiu scrie: După informațiunile ce ni le-am luat din loc competent putem constata, că afacerile băncii noastre de asigurare, cu toate greutatele economice și financiare ale anului trecut, s'au dezvoltat în măsură multumitoare. Astfel la asigurările elementare (incendiu) banca noastră de asigurare a emis în anul trecut aproape 6000 de polițe nouă, ajungând împreună cu afacerile din anul 1912 la valori asigurate de peste 35 milioane coroane și la un incasso curat de peste 142.000 coroane. La asigurările asupra vieții în anul trecut banca noastră de asigurare a avut să rezolve 775 de oferte asupra unui capital de cor. 3.335.000. Din acestea a rezolvit definitiv și a emis 611 polițe nouă cu un capital de cor. 2.645.000. Premiile de asigurare, incluziv competențele de polițe, au ajuns — după detragerea stornilor la suma de aproape 168.000 cor. În total deci, după afacerile sale de asigurări elementare (incendiu) și de viață banca noastră de asigurare a avut un incasso de cor. 310.000 față de cor. 156.000 din anul premergător. Se constată deci o urcare de aproape 100 procente.

Aceste rezultate de afaceri, așa credem, trebuie să mulțumească pe ori ce om, care are sentimentul realității, mai cu seamă dacă se ia în considerare, că anul încheiat a fost sub raport economic și financiar un an cât se poate de nefast, în care oamenii s'au putut gândi la ori și ce, numai la asigurări nu. Avem însă ferma convingere că schimbându-se împrejurările economice și acordându-i-se băncii noastre de asigurare sprijinul, pe care îl merită, afacerile ei vor continua a se desvolta așa după cum se așteaptă dela un popor numeros și cu viață economică proprie, ca al nostru.

Bilanțul băncii noastre de asigurare se caracterizează prin soliditatea și realitatea de care a fost condusă direcțiunea la compunerea lui. Soliditatea iese mai pregnant la iveală în modul, cum au fost detașate rezervele de premii, iar realitatea în faptul, că s'au amortizat toate speșele de afaceri și nu s'a luat nici măcar un filer ca balast pentru anii următori. Cu privire la rezerve, conducerea băncii a aflat de bine să urmeze o procedură chiar și mai precaută decât în anul trecut. Astfel la asigurările elementare (incendiu) s'a detașat ca rezervă ordinară 60 procente a incasso-ului total (incluzive competențele etc.) rămas asupra contului propriu, față de 50 procente, cât se detașase în anul precedent. Afară de aceea, deoarece pagubele obvenite nu au mistuit întreaga rezervă transpusă din 1912, direcțiunea și-a considerat de datorință ca suma rămasă de cor. 9332.76 să o treacă mai departe ca rezervă specială. În chipul acesta s'a ajuns la o rezervă totală de cor. 46.063.87 (75 procente a incasso-ului rămas în cont propriu) față de cor. 18.182.68 cât se rezervase în 1912. La asigurările asupra vieții s'a rezervat tot ceea ce au indicat calculele matematice exacte, adevărat cor. 54.829.98 față de cor. 14.825.61 din 1912. La un loc deci rezervele totale de premii pentru afacerile rămase în cont propriu fac cor. 100.892.85 față de cor. 33.009.29 din anul premergător. Prin această stabilire a rezervelor sale banca generală de asi-

gurare dă cea mai eclatantă dovadă de soliditate și de încredere. Un alt moment, pe care trebuie să-l scoatem la iveală este faptul, amintit și mai sus și anume, că conducerea Băncii a amortizat toate speșele de afaceri și astfel nu se reportează nimic pentru anii viitori. Ori, acesta este un lucru, care merită să fie înțeles însemnat. Noi mărturisim fără rezervă că nu știm să existe societăți de asigurare mai nouă, cari în anii primi ai existenței lor să fi putut face aceasta, adevărat să și fi putut amortiza total, din venitul curent, speșele de afaceri. Din contră știm, că cele mai multe au adoptat procedeu admis de praxă și de lege și și-au reportat speșele în sarcina anilor următori.

Recunoaștem cu toată loialitatea, că procedura urmată de banca noastră de asigurare merge în mare parte în contul venitului curat. Prin urmare peste limitele obicinuite a rezervelor de premii și prin amortizarea totală a speșelor de afaceri profitul se reduce, ceea ce de altfel direcțiunea a recunoscut în adunarea generală trecută, în care însă acționarii s'au solidarizat cu vederile ei. Dar cu toată procedura rigidă și precaută a băncii de asigurare la compunerea bilanțului totuși s'a putut dobândi un profit curat de cor. 50.458.60 față de cor. 37.316.65 din anul precedent.

E prea ușor de înțeles, că profitul ar fi putut fi și mai mare. Nu trebuia, decât ca rezerva asigurărilor elementare să fie ținută la limita din anul trecut, ori o parte din speșele de afaceri să se fi reportat în contul anilor viitori și profitul curat ar fi putut fi cu multe mii de cor. mai urcat. Suntem conșinși însă că cu toate acestea lumea noastră românească și acționarii băncii vor primi cu satisfacție procedura direcțiunii de a se îngriji înainte de toate de consolidarea și viitorul întreprinderii și numai după aceea de profitul curat. O vor primi cu satisfacție, mai cu seamă, că această procedură se va resimți în viitor prin asigurarea unui profit din ce în ce mai considerabil și pentru că chiar și profitul real obținut acum este destul de suficient pentru ca să poată aduce cu sine chiar și o modestă urcare în favorul acțiunilor.

De incheiere dorim ca Banca generală de asigurare să moargă așa precum a pornit pe drumul, ce trebuie să i se deschidă și ca lumea noastră românească să-i dea sprijinul cuvenit. Ea e o instituțiune de cel mai mare folos național-economic. Prin ea se poate înmuși și conserva avutul material al poporului. Ca o dovadă, să ne gândim numai la aceea că în anul trecut această bancă a restituit pagube de incendiu de peste 40.000 cor. și că prin asigurările de viață ce le-a contractat până acum s'a pus baza unei economii de capital românească de peste patru milioane coroane. Sprijinită precum trebuie, această bancă își va urma calea și ținta ei care este: mereu înainte.

Intâmpinare.

Primim următoarele:

Răspuns la „reflexia” din nrul 41 al „Românului”. E multă naivitate în dorința d. Balnojan de a răsturna cu o singură trăsătură de condei afirmațiunile mele cuprinse în zecile de articole și corespondențe publicate aproape în toate ziarele dela noi. Aceste articole și corespondențe — unele reproduse și comentate de reviste și ziare din România — cuprind date concrete, dovezi nediscutabile.

Din acest motiv, evident, nu pot polemiza asupra celor scrise de mine în decurs de ani de zile, căci aceasta ar fi identic cu: a duce apa cu ciurul.

Votesc numai să spun adevărul cu privire la nedreptatea ori acuzația ce îmi face d. Balnojan când afirmă, că eu „nu iau parte activă la nimic”.

Ai fost *tendențios* informat dle Balnojan, că cineva m'ar fi recercat, că și acum, întocmai ca în trecut, să sprijinesc cauzele Românilor din Panciova.

Sigur, dta, înțelegi ultima petrecere a Românilor de aici, (invitățile, firește, au fost tipărite la o tipografie străină) la care eu, e adevărat, nu am luat parte activă. Și, ști, de ce? *Pentru că nime nu m'a recercat pentru aceasta.* Înainte de petrecere, cu aranjatorii nu am vorbit nimic, — nici nu am știut că cine sunt — prin urmare nici nu am putut face drăgutele declarații ce îmi atribui — cu atâtea ușurătate.

În 12 Ianuarie n. d. Trăian Boleanțu mi-a spus să îl cercetez, dorind să îmi împărtășească ceva. Seara am mers la el, când mi-a spus, că comitetul reuniunii de

cântări din Panciova l'a încredințat pe el cu instruirea diletanților, el însă numai condiționat primește aceasta, adică, dacă se va juca piesa mea teatrală „Așa a fost să fie” și un tablou al lui. A cerut, ca mâine zi nesimțit să îi duc piesa.

Am adus aminte dlui Boleanțu, că înainte cu trei ani de zile, din cauza numitei mele piese teatrale s'au produs aici anumite neînțelegeri și astfel eu nu voiesc că acum, poate, de nou să se producă acele neînțelegeri. În consecință l'am rugat, să nu insiste la jucarea piesei mele teatrale și am rămas pe lângă aceasta, deși d. Boleanțu, invocând diferite argumente, a voit să mă capcitez.

Deși am declarat categoric, că nu doresc jucarea piesei mele, și deoarece mâine zi dimineața am călătorit, încă în acea seară am scris dlui Boleanțu următoarea scrisoare: „Din motivele invocate de mine, te rog să abstei dela jucarea piesei mele teatrale „Așa a fost să fie”. De ce să scormonim un joc, care abia a putut li stâns și care a produs atâtea ravagii”.

D. Boleanțu, în sfârșit, s'a convins, că dreptatea e de partea mea; sub conducerea dsale s'a jucat altă piesă și nu este de înregistrat nici o supărare.

La altceva, spre marea mea părere de rău, nu pot lua parte activă, pentru că întreagă activitatea pe terenul public a Românilor din Panciova, se reduce la aceea, că la 2-3 ani aranjază câte o petrecere. Noi, aici, numai cu atâtea mântuim neamul. Ești curios d. Balnojan să cunoști motivele, bineînțeles *motivele adevărate* a acestei atât de bogate activități? Să îi le spună — alții.

Înainte cu vre-o 14 ani de zile și eu tot așa am văzut lucrurile, cum le vezi dta acum. Atunci lăudam tot și toate — fără să amintesc de multele rele ce ne stăpânesc. Și, Doamne, cât de bine îmi mai mergea. Dar ști, nestatornicia omului! Odată am ajuns la convingerea, că nu e bine ce fac. Mi-am întors cojocul. Adică, am început să scriu *adevărul*. Indată însă am — încurcat-o. Nime nu îmi mai zimbea cu prietenie, nime nu mă mai invita la bere, nime nu mă mai bătea pe umăr, nime nu mai zicea că am „peană bună”. De atunci nu am mai descurcat-o. Și, păcatele mele, nici nu cred c'o s'o mai descurc vre-odată.

Panciova, la 6 Martie n. 1914.

Alex. Tintariu.

POȘTA REDACTIEI.

Gr. C. Deda. După noua lege de presă atacurile personale vor fi aspru pedepsite și deoarece nu suntem în posibilitatea să controlăm toate știrile ce ni se trimit — de cele mai multe ori din chestii personale — ne vom feri să dăm loc în ziar lucrurilor cari ating cutare sau cutare persoană. Corespondenții ocazionali ne-au făcut în această privință interminabile buclucuri. Cât ce privește partea întâia a corespondenței, credem că e bine să nu ne prea grăbim cu laudele, căci acestea de cele mai multe ori îmbată și sunt păgubitoare pentru suferințele tinere.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

VINDEM

dela 25 l. în sus:

Rachiu escelent de prune producție proprie de 18—28% cu 58—84 fileri litru!

Rachiu întors de prune, de 48—50% cu Cor. 1.80 litru.

Rachiu întors de coarne 50% cu Cor. 2—2.50 per litru.

Cine dorește un rachiu veritabil curat să se adreseze la societatea românească

„PRUNA”,

societate pe acții industrială și comercială în Marosillye.

(Pu 1932—3)

AVIZ.

Am onoare a aduce la cunoștința Onoratului public românesc, că mi-am deschis

cancelaria advocațională

în Pancsova, în casele Teodorovicu.

Cu stință:

Pa 1941—2

DR. STEFAN PASCU.

PUBLICAȚIUNE.

Comunitatea de avere a fostului regiment confinar romano bănățan Nr. 13. vinde în calea licitațiunii publice prin oferte închise:

a) 776 m.² fag pentru foc în ținutul comunei Csernabesenyő (Pecsenesca). Preț de exclamare: 776 cor. Vadiu: 300 cor. Ofertele sunt a se înainta oficiului subsemnat până la 31 Martie 1914 la orele 11 a. m.

b) 149 bucăți goruni trântiți de vânt (48.79 m.² lemne de construcție, 40 m.² lemne de foc) în ținutul comunei Naszádos (Plavisevița). Vadiu: 200 cor. Ofertele sunt a se înainta oficiului subsemnat până la 31 Martie 1914 la orele 11 a. m.

c) 808 bucăți tei (505 m.²) din ținutul comunei Naszádos (Plavisevița). Preț de exclamare: 4000 cor. Vadiu: 400 cor. Ofertele sunt a se înainta oficiului subsemnat până la 15 Aprilie 1914 la orele 11 a. m.

Condițiunile de vânzare precum și consignatia lemnelor se pot vedea în crele oficioase la oficiul subsemnat.

Karánsebes, la 10 Martie 1914.

Oficiul de econ. al Comunității de avere a fost. reg. conf. romano bănățan Nr. 13. Co 1944—1

O FEMEIE

în etate de 45 de ani, cu avere de 5000 coroane dorește a se căsătorii cu vre-un funcționar. Ofertele să se trimită la administrația „Românului” sub deviza „Căsătoria”. Ba 1939—1

LOCAL DE PRĂVĂLIE

în Timișoara, în locul cel mai frecventat, cu galanterie admirabilă, pentru drogherie, — prăvălie de mărfuri mărate și modă p. dame sau p. altfel de prăvălie similară, se dă imediat în arândă. Adresa se poate afla dela biroul de anunțuri

ENGEL în TIMIȘOARA.

E 1943—1

Bătăturile,

scorțoșenia pielii, arciilor de pe mâni și din față încetează în decurs de 1 zi dacă folosiți „CANNABIN”
1 sticlă 1 cor., francată
1 coroață 40 fil., 3 sticle franco 3 cor. De vânzare

la farmacia TÖRÖK, Budapesta, Király-u. 12 și la preparator: Dr. E. FLESCH farmacia la „BOROANĂ” la Győr.

VIȚĂ AMERICANĂ ALTOITĂ

He 1429

precum și viță americană pentru a tot, cu și fără rădăcini, în diferite varietăți furnizează re-nița și de mulți ani recunoscută ca cea mai de încredere pepinieră.

FR. CASPARI

(Nagyküllő vm.)

Mediasz. — Medgyes.

Serviciu conștiințos.

Sofuri garantate.

Catalogul se trimite la cerere gratis și franco. În catalog sunt publicate mai multe scrisori de mulțumire, primite din toate părțile țării, astfel că înainte de a face comanda, oricine poate cere informațiuni în scris sau verbal dela dnii proprietari cari mi au trimis acele scrisori și se pot convinge astfel de absoluta încredere ce o pot avea în firma de mai sus.

Noutăți literare!

De vânzare la librăria „Concordia” Arad
Strada Deák-Ferenc nr. 20.

O. Goga. **Domnul Notar.** Dramă în 3 acte din viața ardelenescă. Prețul Cor. 2 + 10 fileri porto.

N. Iorga. **Istoria statelor balcanice în epocă modernă.** Lecții ținute la universitatea din București. Cor. 3.50 + 30 fil porto

N. Iorga. **Pagini despre Basarabia de astăzi.** Cor. 1.50 + 10 fileri porto.

N. Iorga. **Corepondența lui Dimitrie Aman negustor în Craiova (1794—1834).** După originale păstrate în „Muzeul Aman” din Craiova (1913). Prețul Cor. 4 + 30 fileri porto.

N. Iorga. **Un biruitor: Radu-Vodă Șerban.** 50 fileri + 5 fileri porto.

N. Iorga. **Femeile în viața neamului nostru.** Cor. 2.50 + 20 fileri porto

N. Iorga. **Viața femeilor în trecutul românesc.** Poate fi întrebuințată și ca o carte de citire și studiu pentru școlile de fete. Cor. 1.75 + 10 fil. porto.

N. Iorga. **Scrisori domnești.** Cor. 1.50 + 10 fileri porto.

N. Iorga. **Trei lecții de istorie despre însemnătatea Românilor în istoria universală** ținute pentru Principele Carol la deschiderea cursurilor de vară din Vălenii-de-Munte. 75 fileri + 10 fileri porto.

N. Iorga. **Note de drum Prin Germania. La Colonia. Spre Bruxelles. Prin Franța de Nord la Calais. Rânduri din Anglia. Oxford, Windsor. Paris. Versailles.** Cor. 1.50 + 10 fileri porto.

N. Iorga. **Tulburările bisericesti și politicismul.** O cuvântare și articole. 75 fileri + 10 fileri porto.

Virgil Arion. **Pagini din timpul răscoalelor țărănești.** Cu o prefață de N. Iorga. Prețul cor. 1.— + 10 fil. porto.

N. N. Beldiceanu. **Poezii.** Cor. 1.25 + 10 fil. porto.

M. I. Chirițescu. **Răsaduri. Nuvele.** Prețul Cor. 2.— + 20 fil. porto.

M. Lungianu. **Zile senine.** Prețul Cor. 1.50 + 10 fil. porto.

M. Beza. **Pe drumuri. Din viața Aromânilor.** Cor. 2.— + 10 fil. porto.

A. Dumas-Tatăl. **Enric IV.** Bibl. Istorică „Flacăra” Nr. 19. Prețul 80 fil. + 10 fil. porto.

Zotti Hodoș. **Masa ieftină.** Gătirea mâncărilor de dulce și de post. Rețete de bucate simple și bune. Cor. 1.20 + 10 fil. porto.

N. Zaharia. **Ce este fericirea?** Cor. 1.— + 10 fil. porto.

N. Zaharia. **Sentimente pasiuni.** Cor. 2.— de lux 2.50 + 10 fil. porto.

N. Zaharia. **Mihail Eminescu.** Viața și opera sa. Cor. 4.— + 10 fil. porto.

N. Iorga. **Studii și documente cu privire la istoria Românilor.** Vol. XXI. Documente interne. Miscellanea. Cor 10.— + 30 fil. porto, vol. XXIII. Acte străine din arhivele Galității, vechei prusii și a terilor de jos. Cor. 6.— + 30 fileri porto.

Ilustre cu fotografiile Goga—Vlaicu. La cerere generală am editat din nou din aceste ilustre, brom-braine. Bucata costă 20 fil., 100 bucăți Cor. 14.— franco.

Ilustre nouă dela balul costumat. 1 serie 25 feluri colorate ori matt costă Cor. 4.— + porto. Bucata 20 fil. 100 bucăți egal sortate Cor. 14.— franco.

Noutăți din Bibl. Minervei a 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 142. Victor Rákosi. **Satul meu.**

Nr. 143—144. Camille Coquand. **Suferințele Vulturășului** vol. I—II (Fiul lui Napoleon).

Nr. 145. A. Conan Doyle. **Doctorul Negru.**

Nr. 146. I. Ciocârlan. **Fără noroc.** Schițe.

Nr. 147. C. Dem. **Oamenii zilei.** Schițe și observațiuni.

Nr. 148. I. Dragoslav. **Povești de Crăciun.** Ion Minulescu. De vorbă cu mine însu-mi (Poezii). Cor. 3.— + 10 fil. porto.

P. Locusteanu. **Suntem nebuni.** Tipuri din timpul mobilizării și alte schițe umoristice. Cor. 1.50 + 10 fil. porto.

În interesul fiecăruia

...ainte de a-și cumpăra țesătură de sârmă, ...ră pentru garduri site și matrațe de sâr- ...e oțel, să ceară prospect dela singurul pre- ...parator de lucrări de sârmă

Scher Testvérek

...ă de țesătură de sârmă și țesătură pentru ...garduri

...rad, József-főhe ceg nr. 8.

...avis de biserica evang.), Vă veți convinge ...aici veți putea cumpăra cele mai bune și ...al ieftine țesături de sârmă. Fabrica: str. ...Kossuth nr. 45.

(1866—25)

Pruni bosnieci

„Regina Balcanilor“, —
„Regina Bosniei“ și —
„Țarul Dušan“.

...puternici, de doi-trei ani, încercați în ...la, varietățile cele mai nobile și cu poa- ...mele cele mai mari, oferă

Savo T. Kojdici

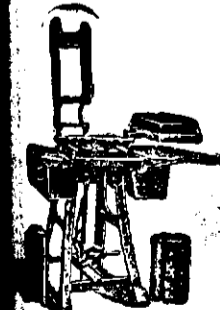
în Brčko (Bosnia).

...Cunoscutul meu stabiliment de pruni și ...mea de pruni se găsește în cel mai ...dăd (înut cu pruniște din Bosnia. Premiat ...prima diplomă a guvernului țării bosniac- ...rovinean, precum și la expoziția din 1896 ...Budapesta, în 1898 la Viena cu medalia de ...t, în 1900 la expoziția universală din Pa- ...n 1910 cu medalia de aur în Serajevo, și ...912 în Brčko.

...bucăți, ulțol puternici, pe ales, de 3 ani ...50 ambalaj franco, gara Brčko (Bosnia) ...Prune fine uscate în lăzi de câte 5 chlgr. ...6—dela Brčko.

(No 1841—20)

VALORIZARE de NISIP!

Cine are nisip mult să ceară în interesul propriu următoarele cataloage și prospecte Sa 985—30

- F. 3. Forme și unelte pentru pregătirea betonului de beton.
- F. A. Fabricarea țiglei de beton orânduită pentru lucrul de mână.
- C. G. 4. Fabricarea țiglei de cement pentru lucrul de mână.
- B. B. 1. Fabricarea blocurilor de beton.
- C. S. 1. Fabricarea tablelor mozaic și beton.

...ară totodată examinarea gratuită a nisipului, mer- ...la la locul a inginerului nostru și să examineze ...mașinile noastre de valorizarea nisipului.

SZANTO ÉS BECK

ingineri

BUDAPEST, VII., Viola-utca 7.

BĂIEȘIT!

Sfredelire și exploatare de pietrișuri. **Mașini sfredelitoare și ciocane sfredelitoare**, foarte potrivite și promovătoare de câștig, pentru exploatarea băilor de granit, bazalt, pratră de var și băi de metal, pile și mașini pentru lucrarea pietrilor, compresoare, cele mai noi modeluri și cele mai mari mașini, aranjament și montare după examinarea băii, prospect practic surprinzător pe lângă garanție. Am montat numeroase băi în Ungaria și Austria, cari lucrează cu succes.

STEMMER A. JÓZSEF

specialist (Se 1786)

NAGYVÁRAD, Rákoczi-ut 35 sz.

TELEFON: 11-75.

Mo 1222

Mokos Sándor

VOPSEȘTEI CURĂȚEȘTEI

Primește spre vopsire și curățire chimică haine de femei, bărbați și copii. Pentru comoditatea on. public am deschis o prăvălie în Zöldfa-Passage nr. 93. — Spăl guleră și manșete în mod in excepționabil.

Fabrica: strada Körösrui 13.

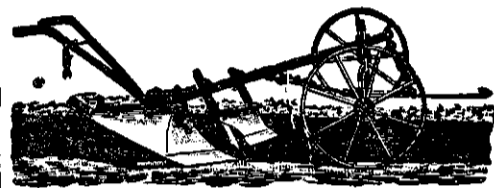
Localuri colective: în Zöldfa-Passage nr 93 și în str. Rákoczi 7.

— Prețuri fixe! —

Mokos Sándor
Oradea-mare (Nagyvárad).

EGYI JÁNOS, lăcătuș

măstru lăcătuș. Atelier de mașini și depozit de mașini agricole.

Telefon: 67.

AIUD--NAGYENYED, Strada Tövisi-utca (Casa proprie).

Oferă totfelul de mașini agricole, pluguri de oțel invenție proprie, tăietoare de sfeclă și secică, despoetoare de porumb, râșnițe de orz, mașini excelente pentru cusut, pentru casă și industrie. Apoi totfelul de lucrări în această branșă pentru zidiri și lăcătușerie cu prețurile cele mai ieftine. Pentru calitatea și perfectă lucrare a mașinilor cumpărate dela mine dau cea mai mare garanție. (He 1527) Prețurent gratis

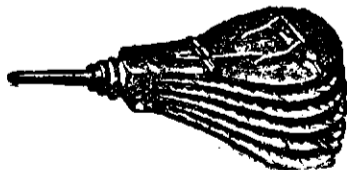
PRIMA TURNĂTORIE DE CLOPOTE. TELEFON 77—51.

Juristics Márton

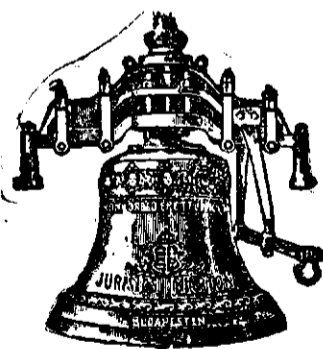
BUDAPESTA, Rózsa-u. 51 — 53.

motor de clopote și fabricant de staluri pentru clopote (Ju 1489)

Execută orice lucrare în aceasta branșă: expediază clopote excelente cu tonuri curate și pline, retoarnă clopote vechi, remontează clopote vechi pe coroane învârtitoare din fer vărsat sistem Pozdech, eventual pe coroană învârtitoare din fer făurit. Schimbă limbi învechite etc. Execută staluri drepte și orizontale din fer de clopote, cu prețuri moderate. — Cu prospecte servesc cu plăcere

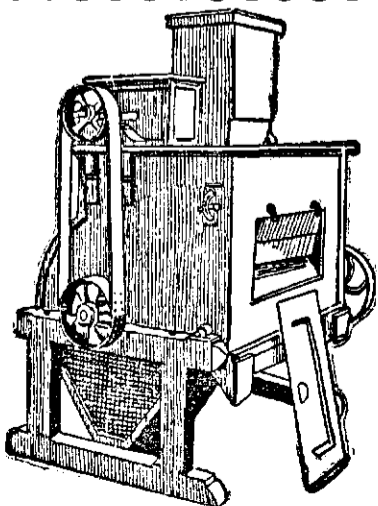

Mai departe execut tot felul de ar anjament complete pentru ateliere de lăcătușerie și făurarie

Kutsera István

instalator de mori SZABADKA, Vesselényi-u. 667 sz.

Ku 1602)

Execută și instalează aranjamente complete de mori și fabrică în provincie. Face planuri singur ori după model, construiește mașini pentru mori și pentru fabrici precum și ciururi pentru bucate, elevatoare, curățitoare, de arpăca și site pentru alcalii; străformează după plan propriu sau modele prompt și conștiințios, mori și fabrici. Magazin permanent de modele pentru lucrări de orice branșă. Planuri și prospecte gratis. Pentru comande în provincie merg la fața locului pe cheltuiala proprie. TELEFON: 279.

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

”CONCORDIA”

TELEFON
NR. 750.

SOCIETATE PE ACȚIUNI.

ARAD

STRADA ZRINYI, NUMĂRUL 1|a.

TELEFON
NR. 750.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate și patrie ca: mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișeie, precum și cu cele mai moderne litere, primește spre executare tot felul de opuri, reviste, foi, placate, registre, tipăriți pentru bănci și societăți, precum și tipăriți advocaționale, invitații de logodnă, cununie și pentru petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență. Se execută tot felul de lucrări de aceasta branșă dela cele mai simple până la cele mai fine.

Executare
promptă.

Prețuri
moderate.

„CODRUL”

Institut de credit și economii, societate pe acții în Buteni (Körösbökény).

Convocare.

Invităm pe domnii acționari ai institutului de credit și economii „CODRUL” la

a V-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Körösbökény (Buteni) la 21 Martie 1914 st. n. la 10 ore dim. în localul institutului.

OBIECȚELE:

1. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghere și stabilirea bilanțului.
2. Deciderea asupra distribuirii profitului curat și darea absoluturului direcțiunii și comitetului de supraveghere pe anul 1913.
3. Investirea cu drept de firmare per procura a șefului de birou Ștefan Peneșiu.

DIRECȚIUNEA.

DISPOZIȚIUNI STATUTARE: În adunarea generală au vot deciziv numai acei acționari, cari au fost incluși în cartea acționarilor cu cel puțin 30 zile, și au depus cu 24 ore înainte de adunarea generală acțiunile lor la cassa institutului, ori la instituturile designate de direcțiune. Eventualele plenipotențe încă sunt a-se depune la institut, cu 24 ore înainte de adunarea generală, căci la din contră nu vor fi considerate (§ 17).

Fiecare acție dă drept la un vot (§ 18).
Plenipotențiatul trebuie să fie însuși acționar al institutului.

Nici un acționar nu poate avea mai mulți plenipotențați.
Pe minoreni îi reprezintă tuturorii, pe societăți, corporațiuni și instituturi le reprezintă reprezentanții lor legali și în cazul când aceștia n'ar fi acționari (§ 19).

Conform § 17 din statute pentru primirea și depunerea acțiunilor, rugăm instituturile „Victoria” din Arad și filialele acesteia din Kisjenő (Chișineu), Vildgós (Șiria), Borosjenő (Boroșineu), „Crișana” din Brad și filialele acesteia din N.-Halmagy (Halmagiu) și Gurahonț (Honczőb).

Contul Bilanț la 31 Dec. 1913. — Mérleg-számla 1913. dec. hó 31-én.

Teher. — Pasive

Active — Vagyon.

Cassa în numerar — Pénzkészlet	22.675.78		Capital social (2000 acții à 50 cor.) Részvénytőke	100000 -
Giro — Giro	12.200 -	34875 78	Fond de rezervă — Tartalékalap	13.011.13
Cambii — Váltók		1285067 -	Fond de pensie — Nyugdijalap	1.851.79
Cont-Curent — Folyószámla		29713 70	Depuneri — Betétek	413808 19
Efecte proprii — Értékpapírok		2100 -	Reescont — Visszleszámitolás	845410 -
Debitori — Adósok		20314 35	Creditori — Hitelezők	9645.77
Casa institutului — Intézeti ház		32000 -	Divid. nerid. — Fel nem vett osztalék	245 -
Mobilier — Felszerelés	1.184 -		Inter. trans. anticip. — Előre fel vett kamatok	14416 38
Amortizare — Leírás	84 -	1100 -	Contrib. rest. la dep. — Be nem fizet. tőke kam. adó	1303 39
			Profit transpus — 1912 nyereség áthozat	1772.39
			Profit curat — Tiszta nyereség	3.706.79
				5479 18
				1405170.83
		1405170.83		

Contul Perdere și Profit — Veszteség és Nyereség számla

Credit — Követel

Debit — Tartozik

Interese de depuneri — Betét kamatok		26912 24	Profit transpus — 1912. nyereség áthozat	1772 39
Salare — Fizetések	6200 -		Interese de escont — Leszámit. kamatok	47793.87
Bani de cvartir — Lakpénz	1600 -	7800 -	Interese de Ct-Curent — Folyószámla kam.	3114.70
Spese — Költségek	4973.39		Venitul efectelor — Értékpapir jövedelme	77.72
Porto — Portó	960.37		Venitul casei instit. — Intézeti ház jövedelme	980.44
Chirie — Házbér	700 -	6633 76	Provisiuni — Jutalékok	177.46
Dare directă și comunală — Állami és községi adó	4235.55			
10% după int. de dep. — 10% tőke kam. adó	2691.23			
Competință de timbru — Bélyeg illeték	80.62	7007 40		
Amort. din mobilier — Leírás		84 -		
Profit transpus — 1912 nyereség áthozat	1772.39			
Profit curat — Tiszta nyereség	3706.79	5479 18		
		53916.58		53916.58

Șt. Peneșiu m. p., contabil.

Buteni, 7 Martie 1914.

DIRECȚIUNEA — AZ IGAZGATÓSÁG:

Sava Raicu m. p. Petru Truția m. p. Dr. Aurel Grozda m. p. Ioan Cosma m. p. Terentie Micluția m. p. Alexandru Nica m. p.
presid.

COMITETUL DE SUPRAVEGHERE — A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG.

Subsemnatul comitet de supraveghere a revidiat conturile prezente și le-a aflat în deplină consonanță cu registrele institutului. — Felügyelő-bizottság jelen mérleg-számlát átvizsgálván, azt rendben és az intézeti könyveivel összhangzónak találta.

Buteni, la 11 Martie 1914. — Körösbökény, 1914. március hó 11.

Petru Vasilon m. p. presid. Virgil Antonescu m. p. Dr. Ioan Papp m. p. Avram Giurgiu m. p. Patriciu Covaciu m. p.

Instiințare!

Oroitorie engleză și franceză p. femei!

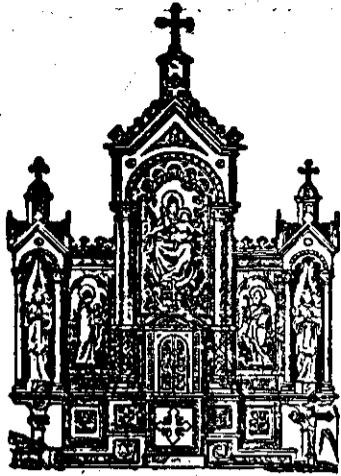
Noszkay Károly, Arad

bulev. Andrásy nr. 21. No 1908 (Casa Reinhardt).

Nou salon de modă

Atelier de modă pentru femei și de confecțiune.

In mai multe rânduri decorat. || Fondat în anul 1884

Heckenast János

constructor de a'tare, sculptor și
auritor. Restaurătorul diezei de Szombathely.

Pregătește: iconostase, altare, amvoane, cripte, statui sfinte și întregul aranjament bisericesc, în orice stil, conform pretenziunilor artistice și pe lângă prețuri convenabile. Se recomandă la renovarea altarelor vechi. — Planuri și cataloage trimit gratuit precum și primirea muncii o face pe spesele sale proprii. Primește spre aurire tot ce se ține de această branșă. No 1402

Prețuri moderate. || Condițiuni favorabile de plată.

Dufek Kálmán,

atelier de colorat și
fabrică de curățire
pe cale chimică

Cluj (Kolozsvár), str. Hegedüs Sándor nr. 5.

Recomandă colorarea și curățirea pe cale chimică a hainelor de dame și bărbați, perdelelor, lucrurilor brodate și de mână etc în bucate gata sau desfăcute de oală, pe lângă o executare conștiințioasă și recunoscută de solidă. Am introdus: desinfecțarea și curățirea penelor, la caz de urgență în timp de 12 ore. — Comandele cu poșta conștiințioasă și punctual. — Hainele de doliu se execută cât se poate de repede.

Du 1345

IN ATENȚIUNEA DOAMNELOR!

Pielea frumoasă a feței e condiția principală a frumuseții. Fiecare damă nutrește această dorință ferbinte, dar, regret, luându-se ele după reclamele alarmante, rămâne numai cu dorința. — Cea mai bună dovadă despre bunătatea unui articol este faptul cât este el de răspândit. — Bunătatea neîntrecută a preparatelor dr.-lui Sihulsky o dovedește, afară de numeroasele scrisori de recunoștință, faptul că anual expedim în toate părțile țării și în Europa, dar și în Asia și America avem numeroși musteri, cari comandă deodată sute de pachete, pentru a să facă economie cu obelutielile de expodiare.

Preparatul renumitului dr. Sihulsky nu conține materii vătămătoare; întrebuințarea acestui aparat îndepărtează

pistruele, petele, sgrăbunțele, lucirea feței și roșaja feței.

Preparatele dr.-lui Sihulsky, și anume: alife pentru față, cremă de mătase, săpun, pudră de mătase, apă pentru față, sunt pentru întrebuințare de noapte și ziua.

!!! Feriți-vă de imitații. Preparatele adevărate sunt numai cele produse, pe tegle și pe împachetarea externă, cu fotografia și iscălitura dr.-lui Sihulsky !!!

Alife pentru față de dr. Sihulsky	: . . .	cor. 1.40 fl.
Săpun " " " "	: . . .	— 70 "
Apă " " " "	: . . .	1.40 "
Cremă de mătase " " "	: . . .	1.20 "
Pudră " " " "	: . . .	1.20 "
	(în orice culoare)	" 1.20 "

Cosmeticul lui Puky pentru mâni, deși e preparat nou, se bucură unicul preparat, care chiar și mânilor celor mai neglijate le dă culoare albă ca zăpada și redă pielii o finețe ca de catifea. Modul de întrebuințare se dă la fiecare sticlă. Prețul 70 fl.

Pentru îngrijirea **spiritul pentru păr „Capillor”**, care împiedică vădăpărului oferim **redă părului cărunt** și ca un adevărat nutremânt al rădăcinii părului, împiedică chella. — Modul de întrebuințare se dă la fiecare sticlă! Prețul 1 cor. 20 fl.

„Regenerator pentru păr” redă părului cărunt **Prețul 2 cor.**
culoarea originală

Comenzile peste 10 cor. se expediază franco.

Preparatele mai sunt de vânzare la:

Farmacia MEZEI și ALEXANDER în Kassa.

Scrieți adresa corectă. — Comenzile se expediază imediat.
Me 1236 Discreția e asigurată.

CEASURI PENTRU BISERICI.

SZÁNTHÓ GYULA

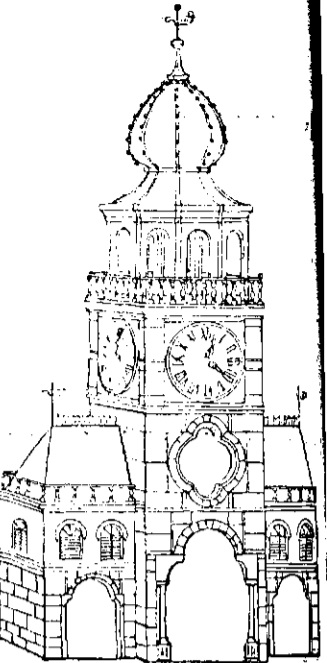
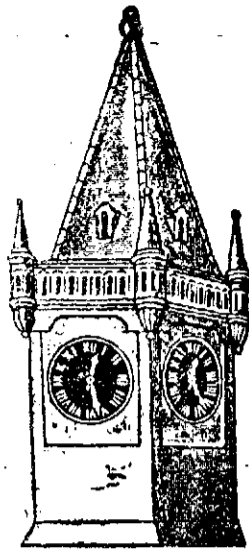
fabrică de ceasuri pentru biserici

NAGYVÁRAD,

Damjanich-utca 30 szám.

☎ ☎ ☎

Oferă ceasuri pentru biserici cari se trag odată pe săptămână, odată la 8 zile și odată la zi, durabile și precise. Prețuri ieftine. Fabrică cu putere electrică. Garanția pe mai mulți ani. Prețurile la dorință se trimit gratis. Plăci (tablă) pentru ceasuri cari luminează noaptea, executate admirabil. — Prețuri ieftine. (Sa 88)

Liferantul diezezelor gr. or. și gr. cath.

NOUĂ
prăvălie de
instrumente
muzicale!

[PULTER VENCEL

fabricant de instrumente muzicale

Marosvásárhely, Deák Ferenc-u. 7.

(Lângă Palatul Cultural).

Depozit bogat și foarte bine sortat de VIOLINI noi și vechi pentru școală, CITERĂ și clarinete, INSTRUMENTE DE SUFLAT, harmonice și părți de instrumente etc etc GRAMOFOANE și PLĂCI în asortiment bogat. CORZI (strune) din străinătate cu ton curat pe lângă garanția. — Reparaturile se execută prompt și conștiințios. (Pu 1847)

TELEFON 387.

TELEFON 387

BRAUN N. ANTAL

ARAD, Boros Béni-tér 7. (Casa proprie)

Recomandă depozitul său bogat asortat cu
văpseli și material pentru zidit

în atenția domnilor cari voesc să zidească. Atrage atenția mai departe asupra *varului* de prima calitate, *ciment*, *țiglă*, *țevi de beton*, *praf de piatră*, *impleturi de trestie*, *table de cement pentru pavaj*. — Productele fabricii sale de ghips din Baia de Criș le ține acuma în depozit desfăcându-le cu prețuri foarte ieftine. — Cere sprijinul On. public.

(Ba 1914-10)

Cu stimă: BRAUN N. ANTAL.

NUMAI ÎN SALONUL DE MODĂ

GEORGE RUMMEL

SIBIIU, Honterusgasse n. 5

se execută costumele cele mai bune și strict englezești, precum și alte haine. Pune la dispoziția stim. dame cele mai nouă și clasice jurnale. Ori-ce comandă se execută în 8-10 zile. — La damele din provincie iau probe în 6 oare de două ori. Haine de doliu le execută în 12 ore. (Ru 964)

Convîngerea e siguranța cea mai bună. La comanda mari mă prezint oriunde pe spesele proprii!